

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
PEDAGOĢIJAS, PSIHOLOĢIJAS UN MĀKSLAS FAKULTĀTE
SKOLOTĀJU IZGLĪTĪBAS NODAĻA

**AKVAREĻA TEHNIKAS APGUVE
7.KLASĒ VIZUĀLĀS MĀKSLAS STUNDĀS**

DIPLOMDARBS

Autors: Elīna Gabaliņa
Studenta apliecības Nr.: eg15032
Darba vadītājs: Asoc. Prof. Juris Utāns

RĪGA
2019

ANOTĀCIJA

Diplomdarba tēma ir “Akvareļa tehnikas apguve 7. klasē vizuālās mākslas stundās” .

Pētījuma autors ir Elīna Gabaliņa.

Pētījuma mērķis ir izpētīt, kuri akvareļa tehnikas paņēmieni ieinteresēs 7. klases skolēnus mācību procesā.

Diplomdarbs sastāv no 6 daļām.

Pirmajā nodaļā ir apskatīts, kuri mākslinieki nodarbojās ar akvareli, kas ir akvarelis un kuri ir izplatītākie akvareļu tehnikas paņēmieni.

Otrajā nodaļā ir apkopoti tehnikas paņēmieni un ieteikumi, kā labāk strādāt šajā tehnikā.

Trešajā nodaļā ir apskatītas vecumposma raksturīgākās īpašības, kas piemīt 7. klašu audzēkņiem.

Ceturtajā nodaļā ir uzdevumu kopas “PVA līmes kontūras” un “Puzle” izveide un tematiskie stundu plāni.

Piektajā nodaļā ir uzdevumu kopas aprobācijas analīze un darba gaitas katrai stundai.

Sestajā nodaļā ir izdarīti secinājumi par pētījuma rezultātiem.

Aprobētā uzdevumu kopa veiksmīgi realizēta Mārupes pamatskolas 7.klasē.

Atslēgas vārdi: Akvarelis, akvareļu tehnika, paņēmieni, eksperimenti.

ANNOTATION

The subject of bachelor thesis is “Watercolor Painting in Visual Art Lessons in 7th Grade”.

Author of the research is Elīna Gabaliņa.

Goal of my research is to clarify which sort of techniques are the most suitable and entertaining for the 7th Graders.

Thesis contains of 6 parts.

In the first chapter you will find out the who are the most notable watercolor artists, what is actually watercolor and which are the most common watercolor techniques.

Second chapter is a summary of watercolor techniques and initiations of their usage.

Third chapter explains the most common features of 7th Grade students.

Fourth chapter includes tasks for students with “Puzzle” and “PVA glue” in addition with thematic lesson layouts.

Chapter five contains of assignment analyze and course of work for each lesson.

Chapter contains of conclusions about the research.

Assemblage of task has successfully completed in 7th Grade of Mārupes primary school.

Key words: watercolor, watercolor techniques, methods, experiments.

SATURS

IEVADS.....	5
1. AKVARELIS.....	7
1.1. Akvareļa tehnika	7
1.2. Akvareļa tehnikas meistari	8
1.3. Akvareļkrāsas tehnikas paņēmieni.....	18
2. AKVAREĻA TEHNIKA UN IZMANTOJAMIE MATERIĀLI.....	19
2.1. Akvareļa papīrs	19
2.2. Otas un triepieni.....	20
2.3. Krāsas kontrolēšana.....	21
2.4. Pludinājums.....	22
2.5. Izcelšana un maskēšana.....	24
2.6. Kompozīcija.....	25
2.7. Krāsa. Krāsas uztvere un iedarbība.....	25
3. 7. KLASES SKOLĒNU VECUMPOSMA ĪPATNĪBAS.....	29
4. UZDEVUMU KOPAS “PVA līmes kontūras” un “Puzle” IZVEIDE.....	32
4.1. Uzdevumu kopa.....	32
4.2. Tematiskais plāns.....	35
5. UZDEVUMU KOPAS APROBĀCIJAS ANALĪZE.....	46
5.1. Darba gaita. 1. stunda.....	46
5.2. Darba gaita. 2. stunda.....	47
5.3. Darba gaita. 3. stunda.....	49
5.4. Darba gaita. 4. stunda.....	50
5.5. Darba gaita. 5. stunda.....	52
5.6. Darba gaita. 6. stunda.....	53
5.7. Darba gaita. 7. stunda.....	54
5.8. Uzdevumu kopas analīze un secinājumi.....	54
5.9. Vērtējumi.....	59
TERMINU SKAIDROJUMI.....	69
SECINĀJUMI.....	72
IZMANTOTĀ LITERATŪRA UN AVOTI.....	74
PIELIKUMS.....	76

1. Pielikums - Prezentācija tēmas izklāstam <i>Microsoft Power Point</i> programmā. Uzdevumu kopa "Akvarelis" 1.stunda.	76
2. Pielikums – Spēle "Sagrupē darbus".....	82
3. Pielikums – Darba lapa noslēguma refleksijām.....	84
4. Pielikums – Darba lapa darbu vērtēšanai.....	85
5. Pielikums - Skolēnu darbi. Uzdevums "PVA līmes kontūras".....	86
6. Pielikums - Skolēnu darbi. Uzdevums "Puzle"	88

IEVADS

Diplomdarba tēma: Akvareļa tehnikas apguve 7.klasē vizuālajā mākslā.

Mērķis: Izpētīt, kuri akvareļa tehnikas paņēmieni ieinteresēs 7. klases skolēnus mācību procesā.

Uzdevumi:

- Izpētīt teorētiskos un vizuālos materiālus;
- aprakstīt vecumposma (13 gadi) īpatnības;
- izstrādāt atbilstošu uzdevumu kopu;
- praksē pielietot izstrādāto uzdevumu kopu;
- aprobēt un apkopot rezultātus;
- izdarīt secinājumus.

Temata aktualitāte:

Akvareļa izmantojums vizuālās mākslas stundās skolēniem ir viens no veidiem, kā radoši veikt savu darbu. Akvarelis radās jau senā pagātnē, līdz ar ēģiptiešu papirusiem un hieroglifu zīmēm. Sākotnēji to izmantoja grāmatu izdaiļošanai, ornamentu un burtu zīmēšanai. No 17.gs. tas kļuva par patstāvīgu glezniecības veidu. Akvarelis ir ļoti interesants glezniecības veids, jo ir jāpielāgojas un jāiemācās kontrolēt krāsas plūdumu, lai panāktu vēlamo rezultātu. 7.klases skolēni mācās izmantot dažādas vizuālās mākslas tehnikas un sasaista ar savām radošajām idejām. Skolēnu vecumposms atļauj daudz eksperimentēt un brīvi izpausties. Skolēni apgūst prasmi pētīt un analizēt krāsu plūdumus, citu krāsu veidošanos, līniju un laukumu kontrolēšanu, prasmi gleznot akvareļa tehnikā, veidot kompozīcijas, kā arī pamatot savu ideju un analizēt, vērtēt darbus.

Pētījuma bāze:

Mārupes pamatskolas 7.klase, 15 skolēni, 13 gadus veci. Pētījuma norises laiks ir 2019. gada februāris, marts, aprīlis.

Diplomdarba struktūra:

Diplomdarbs sastāv no anotācijas latviešu un angļu valodā, ievada, 4 nodaļām, secinājumiem, izmantotās literatūras avotu saraksta un pielikumiem. Pielikumos ir stundu materiāli, mākslas darbu reprodukcijas, skolēnu darbi.

Darba teorētisko pamatu veido:

Autori – D. Blūma, H. Daglasa – Kūpere (Helen Douglas - Cooper), G. Bārnsa – Meliša (Glynis Barnes-Mellish), S. Burdick, E. Ozola, C. Acuarela, I. Puškarevs, R. Millere, K. Segleniece, Ē. Kalvāns, K. Mārtinsone, Z. Sīmane, A. Vilsons, Eileen S. Prince; mākslinieki - Georgia O’Keeffe, Frank Webb, Laimdonis Grasmanis, Kārlis Sūniņš, Kurts Fridrihsons un Jānis Brekte.

1. AKVARELIS

1.1. Akvareļa tehnika

Akvarelis ir gleznojums ar akvareļkrāsām, galvenokārt uz papīra. Kā tehnika akvarelis pazīstams jau kopš senajiem laikiem (Senajā Ēģiptē), bet par patstāvīgu glezniecības veidu akvarelis nostiprinājās tikai 18.gs. beigās. (Blūma 2005, 9)

“Akvarelis ir gleznošanas tehnika, izmantojot pārsvarā caurspīdīgas ūdenskrāsas, kad krāsu pigmentiem kā saistvielu izmanto līmi; arī pats mākslas darbs, kas izpildīts, izmantojot attiecīgo tehniku. Akvareļa tehnika, pateicoties augstai krāsas pigmenta dispersijas pakāpei, dod iespēju radīt viegluma, gaisīguma un smalko tonkārtu pārejas iespaidu.

Akvareļglezniecībai raksturīga atsacīšanās no lineāra zīmējuma un skaidrajām līnijām. Tādējādi ar akvareļa palīdzību izdodas apvienot glezniecības un grafikas mākslinieciskās īpatnības.” (Ilustrētā vārdnīca pasaulē un Latvijā)

Gleznojot ar akvareli var saskarties ar daudz dažādām problēmām, piemēram, ārā gleznotais akvarelis nožūst pārāk ātri, vai nav dzēšgumijas, lai izdzēstu grafītu. Helēna Dagleša – Kūpere (*Helen Douglas - Cooper*) raksta, ka “Interesanti ir tas, ka, lai realizētu lielāko daļu no iespējām, nav nepieciešami papildu pirkumi, īpašas telpas un laikietilpīga literatūras studēšana.” (Dagleša – Kūpere 2004, 14. – 15.) Ir tikai jāķeras pie darba. Nepieciešams ir eksperimentēt, rotaļāties ar krāsām, nevis saspringti censties radīt perfektu gleznu. Bieži vien pat pieredzējuši akvareļu mākslinieki saskaras ar dažādām problēmām. Ir iespēja sākumā radīt mazus un ātrus darbiņus, izmantojot vairākus veidus, ko sniedz un ko ir iespējams panākt ar akvareli. Bieži vien sagataves darbiem - skicēm ir lielāka vērtība nekā pabeigtajiem darbiem, jo tās gleznotas ļoti atbrīvotā atmosfērā. (Dagleša – Kūpere 2004, 15)

Ar akvareli gleznotu darbu ne vienmēr var paredzēt, kas arī ir viens no akvareļkrāsu trūkumiem. Nevar paredzēt kāds šis darbs būs pabeigts, arī process nav prognozējams. Krāsas neparedzēti saplūst viena ar otru, kad to nevajag, un neplūst, kad to vajag. (Dagleša – Kūpere 2004 16)

Glinisa Bārnsa – Meliša (Glynis Barnes-Mellish) uzsver, ka gleznojot ar akvareļkrāsām tiek izmantots baltais papīrs, kas akvareļgleznām sniedz izsmalcinātu caurspīdīgumu. Pievēršot tam uzmanību, akvareļgleznās ļoti veiksmīgi var attēlot gaismu, kā vējš pūš mākoņus, kā arī panākt saules vai lietus efektu. Akvareļu krāsas mainās līdz ko ir sajauktas ar ūdeni un arī brīdī, kad tās ir pilnībā nožuvas, tāpēc šo var izmantot daudzveidīgu gleznas elementu radīšanai.

Pārsvārā gleznas kļūst interesantas, spilgtas un krāšņas tieši nejaušo efektu dēļ. Akvareļglezniecībā ir iespējamas daudz tehnikas un paņēmieni un katrs mākslinieks izmanto sev nepieciešamo, lai panāktu vēlamo, kas ir atkarīgs no mākslinieka noskaņojuma, attēlojamā objekta un pieredzes. (Bārnsa – Meliša 2007, 7 - 8)

1.2. Akvareļa tehnikas meistari

Tika izvēlēti mākslinieki, kuru darbu pamata tehnika ir akvareļa tehnika un kuru darbi ir augstu novērtēti un ar saviem sasniegumiem un rezultātiem ir iedvesmojuši apkārtējos. Darbi tika atlasīti tādi, kuri būtu labi uzskatāmi arī skolniekiem, kuros būtu izmantoti dažādi akvareļa tehnikas paņēmieni. Lai gan tehnika ir viena, taču katrs mākslinieks savos darbos parāda savu rokrakstu, gleznošanas manieri, krāsu izvēli un arī sižetu.

Atlasītajos mākslinieku darbos tiek izmantoti dažādi akvareļa tehnikas paņēmieni, piemēram, krāsu pludināšana un lazēšana, slapjais un sausais uzklājums, krāsu izcelšana un maskēšana, kā arī dažādi krāsu efekti u.c.

Mākslinieki un to darbi tika atlasīti pēc diplomdarba autores subjektīvā viedokļa.

Georgia O’Keeffe (1887 - 1986) – amerikāņu māksliniece. Tiek saukta par “ASV modernisma māti”. Studēja gan mākslu, gan akadēmiskos priekšmetus Viskonsinā. Studējot Džordžija ģērbās un rīkojās citādi nekā citi studenti. Papildināja savas zināšanas apmeklējot dažādas galerijas. Džordžija sāka eksperimentēt un no reālisma pārgāja uz abstraktajām kompozīcijām. Pasniedza arī nodarbības publiskajās skolās. (Biography.com Editors. *«Georgia O’Keeffe»*. *Biography Channel*. A&E Television Networks, 2016. gada 26. augusts.)

1.1. att. Georgia O'Keeffe "Train at Night in the Desert" (1916)

(attēls no <https://www.thecut.com/2016/05/georgia-okeeffe-watercolors.html>)

1.2. att. Georgia O'Keeffe "Sunrise" (1916)

(attēls no <https://www.thecut.com/2016/05/georgia-okeeffe-watercolors.html>)

1.3. att. Georgia O’Keeffe “Three Women” (1918)

(attēls no <https://www.thecut.com/2016/05/georgia-okeeffe-watercolors.html>)

Frank Webb (1927) – amerikāņu akvareļu mākslinieks un skolotājs. Vada savas darbnīcas, izmanto izteiksmīgu krāsu izjūtu. Mācījis gleznot 50 ASV štatos un 23 citās valstīs. Frenks ir saņēmis vairāk nekā 100 balvu, tostarp “DolphinFellowship” no “American Watercolor Society”, un ir “NationalWatercolor Society”, “Audubon Artists”, “Pennsylvania Watercolor Society”, “Pittsburgh Watercolor Society” (“Dzīvības biedrs”) biedrs. Izdevis arī grāmatas un producējis mācību filmu par akvareļkrāsām, kā arī populārus video, kas aptver dažādas tēmas, kuras katram akvareļu māksliniekam būtu jāņem vērā. (Watercolor paintings “Frank Webb”)

1.4. att. Frank Webb “Beached With Friend”
(attēls no <https://www.artshow.com/webb/>)

1.5. att. Frank Webb “Two Bridges”
(attēls no <https://www.artshow.com/webb/>)

1.6. att. Frank Webb “Pacific Hideaway”
(attēls no <https://www.artshow.com/webb/>)

Laimdonis Grasmanis (1916 - 1970) – Latviešu gleznotājs, scenogrāfs. Izstādēs piedalās no 1937. gada. Mākslinieku Savienības biedrs no 1945. gada. Stājglezniecībā strādā akvareļa un eļļas tehnikā. Gleznojis galvenokārt portretus un ainavas. Mākslinieks ir tiecies pēc cilvēka iekšējās pasaules atklāsmes. Daudz portretējis latviešu kultūras darbiniekus – aktierus. Viens no ievērojamākajiem Latvijas skatuves glezniecības meistariem.

1.7. att. Laimdonis Grasmanis “Sarkanie bērzi” (1970)

(attēls no <https://www.kinoraksti.lv/kadra/laimdona-grasmana-elefantibas-151>)

1.8. att. Laimdonis Grasmanis “Pašportrets” (1957)

(attēls no <https://www.kinoraksti.lv/kadra/laimdona-grasmana-elefantibas-151>)

Kārlis Sūniņš (1907 - 1979) – galvenokārt akvareļglezniecības latviešu meistars. Savos darbos gleznojis pārsvarā Latvijas krāšņo dabu un kluso dabu, kur akcentu liecis uz krāsu un formu daudzveidību. Mākslinieks vēlēties attēlot gan ziedošus ziedus, kokus, gan zemi un debesis. Veidojis ilustrācijas arī bērnu un pieaugušo grāmatām. Kārlis Sūniņš ir viens no latviešu akvareļglezniecības skolas veidotājiem. (Galerija “Jēkabs”)

1.9. att. Kārlis Sūniņš “Venta pie Kuldīgas” (1976)

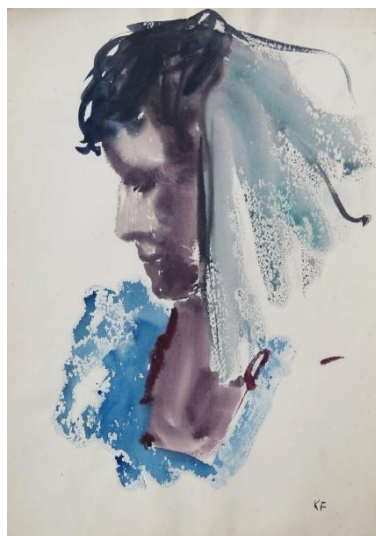
(attēls no <http://paintings.lv/lv/artist/100>)

1.10. att. Kārlis Sūniņš “Baltās acālijas” (1978)

(attēls no <http://paintings.lv/lv/artist/100>)

Kurts Fridrihsons (1911 - 1991) – latviešu gleznotājs. Gleznojis galvenokārt akvareļa un flomāstera tehnikā., kas ieņem lielu lomu viņa daiļradē. Darbos saskatāmi portretiski tēli, grafiski un dekoratīvi laukumi, arī konkrētas vietas un dabas skatu attēlojums. Nodarbojās arī ar grāmatu ilustrēšanu un teātra scenogrāfiju. Piedalījies izstādēs kopš 1932. gada. Studējis Latvijas Universitātē un apmeklējis Vilhelma Purviša gleznošanas kursus, kā arī mācījies Parīzē pie gleznotāja Andrē Derēna. (Vilsons 1995, 158)

1.11. att. Kurts Fridrihsons “Pārdomās”

(attēls no <http://paintings.lv/lv/artist/63?view=paintings>)

1.12. att. Kurts Fridrihsons “Vecais tilts Kuldīgā”

(attēls no <http://paintings.lv/lv/artist/63?view=paintings>)

Jānis Brekte (1920 - 1985) – latviešu gleznotājs, akvarelists. Gleznojis galvenokārt akvareļa tehnikā, retāk eļļas tehnikā. Sākotnēji pievērsies industriālajai ainavai, vēlāk dabas ainavai. Lielu atzinību ieguvis gleznojot Rīgu un īpaši Vecrīgu dažādos gadalaikos un noskaņās. Mācījies Latvijas Mākslas akadēmijā. Latvijas PSR Mākslinieku savienības biedrs kopš 1950. gada. Izstādēs piedalījies kopš 1943. gada. Darbus raksturo atturīgs un brīvs pludinājums un vietām spilgti krāsu akcenti. (Vilsons 1995, 82)

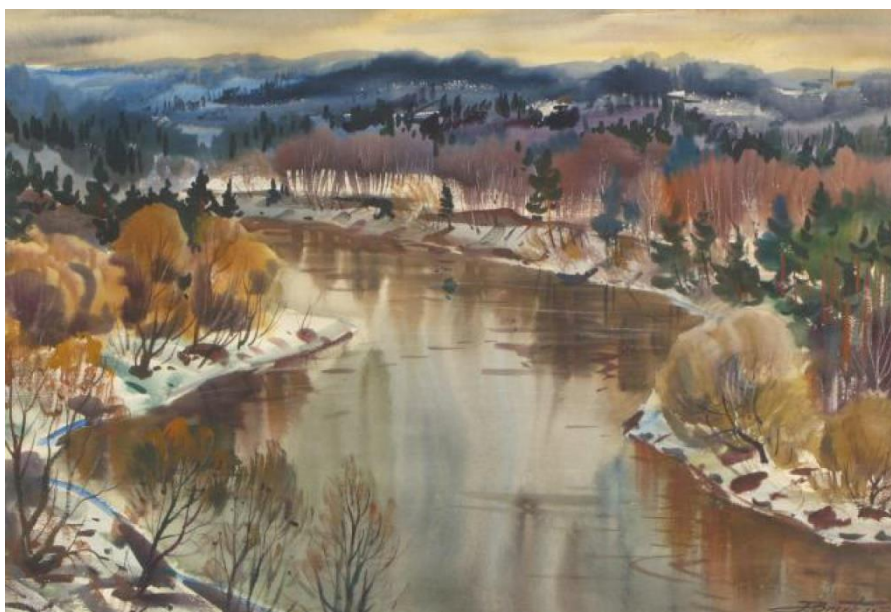
1.13. att. Jānis Brekte “Vecrīgas stūrītis” (1976)

(attēls no <http://paintings.lv/lv/artist/65?view=paintings>)

1.14. att. Jānis Brekte “Vecrīga” (1983)

(attēls no <http://paintings.lv/lv/artist/65?view=paintings>)

1.15. att. Jānis Brekte “Agra pavasaris” (1978)

(attēls no <http://paintings.lv/lv/artist/65?view=paintings>)

1.3. Akvareļu krāsas tehnikas paņēmieni.

Tie ir paņēmieni, kurus izmantojot var iegūt pilnvērtīgāku gleznu atbilstoši savai iecerei:

- dažādi otas triepieni;
- krāsu jaukšana;
- krāsu pludināšana;
- krāsu kontrolēšana;
- zīmējuma veidošana – sausais uzklājums, slapjais uzklājums;
- krāsu efekti – krāsu šļakstīšana, ūdens šļakstīšana, spalvu efekts, lazēšana, krāsas skrāpēšana;
- krāsu izcelšana un maskēšana;
- krāsu klāšana slāņos;
- dažādu palīglīdzekļu izmantošana, piemēram, PVA līme, sāls, sūklīši, avīzes gabaliņi, lupatiņas, skrāpīši. (Bārnsa – Meliša 2007, 10-33)

2. AKVAREĻA TEHNIKA UN IZMANTOJAMIE MATERIĀLI

2.1. Akvareļa papīrs.

Mākslinieki parasti izvēlas rūpnieciski izgatavotus papīrus, nevis ar rokām gatavotos. Nepieciešami padomi gan izvēloties papīru, gan kā to nostiprināt un novērst papīra locīšanos.

Papīrus iedala 3 galvenajās kategorijās:

- Papīrs ar gludu virsmu (citādi pazīstama kā karstspiede);
- Papīrs ar vidēji gludu virsmu (dažreiz dēvēta par aukstspiedi);
- Papīrs ar rupju virsmu (arī aukstspiede, bet ar daudz izteiktāku virsmu).

(Daglasa – Kūpere 2004, 23)

“Ja ir vēlme eksperimentēt ar akvareļpapīra struktūru un efektiem, var izmantot labu, smagu papīru vai akvareļa dēli. Smago papīru vai dēli nav nepieciešams nostiept, un tie nesadaloties uzsūks pietiekami daudz ūdeni. Šie materiāli palīdz saglabāt akvareļkrāsu piesātinātos toņos. Lai notīrītu vai pievienotu krāsu, var izmantot sūkli.” (Daglasa – Kūpere 2004, 24)

“Lai plāns akvareļpapīrs, kad uz tā klāj krāsu, neuzburbtu, tas jānostiepj. Savukārt, ja papīrs nostiepts, tad tā puse, uz kuras paredzēts gleznot, samitrināta var izstiepties. Lai no tā izvairītos, rīkojas sekojoši. Uz dēļa uzklāj sausus papīra dvieļus. Uz tiem uzliek akvareļpapīru ar labo pusi uz leju un samitrina to pusi, kas atrodas pret jums. Papīra dvieļi uzsūks lieko ūdeni. Apgriez papīru otrādi un noņem dvieļus, papīru nostiprina ar līmlenti. Izmantojot šo metodi, gleznojama virsma paliks neskarta, pie tās no dēļa nepielips putekli, tā nenotraipīsies un tiks saglabāts arī sagataves zīmējums.” (Daglasa – Kūpere 2004, 24)

“Ja stiepjot vai gleznojot papīrs ir saburzījies, to var novērst, ja sausu akvareļpapīru no kreisās puses izgludina ar siltu gludekli. Darbu ar virspusi uz leju uzklāj uz tīras, baltas papīra lapas, lai aizsargātu uzgleznoto.” (Daglasa – Kūpere 2004, 25)

“Ja papīrs ir izstiepies, to nereti var nostiept pēc tam, kad darbs pabeigts, tikai jāraugās, lai uz tā nebūtu bieza krāsas kārtas. Tomēr ar apgleznotu virsmu jārīkojas uzmanīgi, tai pilnībā jāļauj nožūt, tad darbs jāieliek starp divām dzēšlapām un virsū jāuzliek slogs.” (Daglasa – Kūpere 2004, 25)

2.2. Otas un triepieni.

Akvareļglezniecībai vislabākās atzītas no caunas spalvām izgatavotas otas, kas ir ļoti dārgas. Taču gleznošanai var izmantot arī citas otas, piemēram, mājsaimniecības otas, kas ir ideāli piemērotas lielu laukumu pludināšanai. Daži padomi, lai izvēlētos otas, kā arī kādi ir šo otu radītie triepieni. Otu nepieciešams turēt aiz tās gala un izdarīt ātrus triepienus. Tādējādi ir iespējama brīvāka glezniecības maniere un otas radītie triepieni ir daudz izteiksmīgāki. (Daglasa – Kūpere 2004, 26)

Ja var iegādāties tikai dažas otas, tad vispiemērotākās būs ķīniešu otas, jo ar tām var radīt gan platus, gan smalkus triepienus. (Daglasa – Kūpere 2004, 27)

“Jo otas kvalitāte ir labāka, jo izteiksmīgāki veidosies ar to radītie triepieni. Tāpēc novelkot ar otu taisnu līniju, ir jāpārbauda ikviena ota. Labas otas gals neatkarīgi no otas izmēra uz papīra atstās taisnu, tīru līniju.” (Daglasa – Kūpere 2004, 27)

“Kaut arī garas, taisnas līnijas var iegūt, velkot ar apaļu otu, dažādībai izmēģiniet “rakstnieku” vai “virsnieku” otas, ko tradicionāli izmanto šim nolūkam. “Rakstnieku” otas ir garspalvu otas ar smailu galu. “Virsnieku” otas ir nošķeltas garspalvu otas. Dažādie otu izmēri nodrošina iespēju iegūt atšķirīga biezuma līnijas.” (Daglasa – Kūpere 2004, 28)

“Lai radītu platas līnijas, izmanto no sintētiskiem vai vērša sariem izgatavotas otas. Var strādāt arī ar īsām un garām platajām otām. Tām ir nošķelts gals, ko satur plata metāla uzmava. Īsās, platās otas ir piemērotas īsu krāsu triepienu klāšanai, bet ar garajām, platajām otām var novilkt vienu triepienu pa visu lapu, jo tās var uzņemt pietiekami daudz krāsas.” (Daglasa – Kūpere 2004, 29)

“Akvarēlī otas triepieniem jābūt maigiem un plūstošiem.” (Bārnsa – Meliša 2007, 17)

“Pieliecot otu dažādos leņķos un velkot līnijas atšķirīgā ātrumā, var radīt dažādus triepienus.” (Bārnsa – Meliša 2007, 17)

“Ar nedaudziem triepieniem var radīt vienkāršus zīmējumus.” Vispirms izmēģina atsevišķos triepienus un pēc tam var likt kopā zīmējumu un veidot dažādus, piemēram, ziedus vai dzīvniekus. (Bārnsa – Meliša 2007, 19)

2.3. Krāsas kontrolēšana.

“Akvareļkrāsas var ērti jaukt gan uz paletes, gan uz papīra.” (Bārnsa – Meliša 2007, 22)

“Lai izvairītos no akvareļkrāsas izzūšanas vai plaisāšanas, to var mitrināt ar medu vai glicerīnu. Pirms krāsas lietošanas medu vai glicerīnu atstāj tajā iesūkties. Tā krāsa atgūs mitrumu un labāk šķīdīs.” (Daglasa – Kūpere 2004, 16)

Akvareļa žūšanas procesu var paātrināt izmantojot fēnu. Taču, ja uzklātās krāsas ir vēl pārāk mitras, tad tās var izsmērēties. (Daglasa – Kūpere 2004, 16)

“Ja lēni žūstošu pludinājumu žāvēšanai fēns nav pieejams, krāsai var pievienot nedaudz alkohola. Tas iztvaiko ātrāk nekā ūdens.” (Daglasa – Kūpere 2004, 17)

Lai aizkavētu žūšanas procesu var izmantot paredzētu šķīdinātāju, ar ko var noklāt papīru un gaidīt, kad nožūs; var sajaukt ar ūdeni un ūdeni var izmantot krāsas jaukšanai; var šķīdinātāju iejaukt tieši krāsā, kas atrodas uz paletes. (Daglasa – Kūpere 2004, 17)

Ja glezno lēni un krāsa žūst ātrāk kā nepieciešams, tad papīru var iemērkāt ūdenī uz 15 - 20 minūtes. Tad papīrs ilgāku laiku uzglabās mitrumu. (Daglasa – Kūpere 2004, 17)

Nepieciešams izvēlēties labākās krāsas - māksliniekiem domātas. Kāpēc? Šo krāsu saistvielā ir vairāk pigmenta, krāsas ir tīrākas, toņi intensīvāki, plašāka toņu palete, arī spilgtākas nekā to lētākās līdzinieces. (Daglasa – Kūpere 2004, 18)

“Lai gleznotu, nepieciešami 3 ūdens trauki. Viens vajadzīgs tīram ūdenim, ar ko piesūcināt otas un mitrināt papīru, otrs - krāsu jaukšanai: tajā nemitīgi nomaina ūdeni, lai gleznojot varētu iegūt tīras, skaidras krāsas; trešais trauks jāparedz otru skalošanai.” (Daglasa – Kūpere 2004, 18)

Ja ir iecerēti lieli darbi, tad krāsu jaukšanas traukus vēlams izvēlēties lielākus. Tā darbs veiksies ātrāk un krāsas varēs uzglabāt nākamajām reizēm.

Strādājot līdzās nepieciešams turēt akvareļpapīru, lai pārbaudītu sajaukto krāsu toni un intensitāti. (Daglasa – Kūpere 2004, 19)

Lai gleznošanas procesa laikā saglabātu mitru papīru, zem papīra paklāj samitrinātu audumu. Lai audums nerullētos, tā malas var nostiprināt ar līmlenti. (Daglasa – Kūpere 2004, 20)

Ja nepieciešams pārbaudīt sausuma pakāpi, to var darīt ar pirkstiem, taču tie var atstāt taukainus nospiedumus, kur pēc tam krāsu nevarēs uzklāt, tad labākais veids ir ar delnu, tā ir arī jutīgāka vieta nekā pirksti. (Daglasa – Kūpere 2004, 20)

Krāsai ūdeni var pievienot arī ar pipeti.

“Ja ūdenim pievieno nedaudz gumiarābika, krāsu var vieglāk sajaukt un tā nav tik šķidra. Šis paņēmiens noder, ja gleznojot krāsu liek ar īsiem triepieniem, jo tad tie klāsies cits citam līdzās un krāsas neplūdīs.” (Daglasa – Kūpere 2004, 21)

Nepieciešams izmantot balto papīru, kas ir pamatā gaismas atstarošanai (to caur krāsu rada balta papīra lapa). To var uztvert kā papildu krāsu paletē. (Daglasa – Kūpere 2004, 21)

Sakaltušu krāsu var izmantot kā akvareļa pamatkrāsu. Taču ir arī krāsas, kas žūstot kļūst nešķīstošas. (Daglasa – Kūpere 2004, 22)

“Lai starp gaišo un tumšo krāsu pārejām neveidotos kontūras, samitriniet gan tumšos, gan gaišos toņus tā, lai krāsa ieplūstu tajos laukumos, ko pēc tam gleznosiet ar tumšākiem toņiem.” (Daglasa – Kūpere 2004, 22)

“Lai izvairītos no neprognozējama efekta, vienmēr, pirms klāj svaigu krāsu blakus laukumiem, pārlicinies, ka tie ir pilnībā nožuvuši. Atceries, ka pludinot var panākt interesantus efektus, kas bagātinās jūsu darbu.” (Daglasa – Kūpere 2004, 22)

2.4. Pludinājums.

Pludinot katru krāsu kopā ar citu, var iegūt dažādus krāsu sajaukumus, tādējādi var noskaidrot, cik daudz jaunu toņu iespējams iegūt. (Bārnsa – Meliša 2007, 24)

Kad slapjas krāsas klāj uz slapjas virsmas “wet-into-wet”, var ļaut krāsām jaukties un plūst pašām ar sevi. Šis ir labs paņēmiens, lai uzgleznotu, piemēram, debesis, ūdeni vai stiklu. (Burdick 2003, 8)

Daudz labāk ir pašam jaukt krāsas toņus, jo tādējādi var iegūt daudz interesantākus toņus, nekā paņemt gatavus no krāsu trauciņiem. (Bārnsa – Meliša 2007, 26)

Vienu krāsas laukumu var pludināt dažādi – ar pārejām un bez pārejām. (Bārnsa – Meliša 2007, 28)

Lai pludinājums būtu vienmērīgs, papīrs ir jāsamitrina vai nu ar sūkli vai lielu otu. Tādā veidā katrs nākamais krāsas triepiens ieplūdīs iepriekšējā. (Daglasa – Kūpere 2004, 30)

Pirms pludināšanas ir nepieciešams sajaukt vairāk krāsas nekā varbūt nepieciešams, lai darba vidū nebeidzas vajadzīgais tonis, jo atkārtoti jaucot krāsu, pludinājums tiks sabojāts. (Daglasa – Kūpere 2004, 31)

Ja toņu pārejas pludinājumam virzienā uz papīra lapas apakšējo malu jābūt spilgtākam, tad papīru apgriez otrādi un sāk gleznot virzienā uz augšu no tās vietas, kas būs darba apakšējā mala. (Daglasa – Kūpere 2004, 32)

“Kad toņu pārejas pludinājums ir pabeigts, tad, lai apvienotu toņu izmaiņas, ar tīru, mitru nelielu otu maigi pārvelk pāri darbam.” (Daglasa – Kūpere 2004, 32)

“Ja, veidojot dažādu toņu pārejas ar pludināšanu, tiek iegūtas netīras krāsas, iespējas, ka darbs paveikt pārāk ātri un tāpēc krāsas cita citā ieplūst par daudz. Lai no šāda rezultāta izvairītos, vispirms uzklāj pirmo krāsu, ļauj tai nožūt un tikai pēc tam klāj nākamo krāsu. Katram pludinājumam vēlams izmantot tikai vienu triepienu. Šādi strādā, līdz uzklāti visi pludinājumi. Kurā brīdī vislabāk klāt nākamo krāsu - tas jau ir prakses un pieredzes jautājums.” (Daglasa – Kūpere 2004, 33)

Uz darba var veidot zīmējumus divos veidos: 1. sausais uzklājums – uz papīra, kura jau ir nožuvis krāsas laukums, uzklāj jaunus triepienus un veido zīmējumu, kas nepieciešams. Zīmējums būs konkrēts un neizplūdis, kā arī nedaudz spīdēs cauri pamatnes krāsa. 2. slapjais uzklājums – papīra lapu samitrina ar lielu otu un ļauj nedaudz nožūt. Lapas pamatu pārklāj ar vēlamo krāsu un pa virsu veic zīmējumu ar citu krāsu, tādējādi zīmējums būs izplūdis un nebūs tik konkrētas formas. (Bārnsa – Meliša 2007, 30)

Darbu var papildināt ar specefektiem - izmantot pilinājumus. Var iepilināt vēl mitrā uzklātā krāsā tīrus ūdens pilienu, vai arī balto krāsu - kas atveidos mākoņus, var arī tumšo - kas radīs dramatiskāku noskaņu. (Daglasa – Kūpere 2004, 34)

“Ja pludinot uz akvareļpapīra virsmas paliek balti nenoklāti laukumiņi, tad to var novērt, krāsā iepilinot nedaudz vērsa žults. Tas uzlabos gan krāsas plūdumu, gan tās spēju noklāt virsmu.” (Daglasa – Kūpere 2004, 35)

Uz mitra akvareļpapīra var uzkasīt virsū akvareļzīmuli, pēc tam to ieklājot ar otu gluži kā krāsas. Arī vien no veidiem, kā noklāt papīru ar krāsu. (Daglasa – Kūpere 2004, 36)

“Klājot slapju krāsu uz slapja pludinājuma, vienmēr paliek ūdens traipi (gleznojot laukumos, kas nav nožuvuši). Ūdenim iesūcoties papīrā, tas zaudē spīdumu. Ja papīrā iesūcies pārāk liels ūdens daudzums, ar krāsu piesūcināta ota slīdēs brīvi un to būs iespējams labāk kontrolēt. Ja papīrs vēl nav nožuvis, bet jau pilnībā zaudējis spīdumu, uz tā klāto krāsu var kontrolēt vēl vairāk, vienlaikus saglabājas iespēja piešķirt maigus efektus tādiem objektiem kā krūmi vai koki uz horizonta fona.” (Daglasa – Kūpere 2004, 37)

“Gleznojot var izmantot arī akvareļkrāsu tintes, kas ļauj brīvi eksperimentēt ar akvareļtehniku, kā arī piedāvā iespēju atrast neparastāku veidu, kā attēlot kokus, ziedus un oļus. Ja tinti pilina no lielāka augstuma, tā veido traipus. Dažādus efektus var panākt, mainot pilināšanas augstumu, atšķaidot tinti, pavēršot papīru citā virzienā, uzšļakstot tinti tā, lai rastos šļakatas, vai uzpūšot to uz mitras virsmas, lai tā veidotu stīgojumu. Dažreiz nejauši efekti var

radīt interesantus, iezīmīgus tēlus; citos gadījumos šie efekti veido tikai vienkāršu un jauku fonu.” (Daglasa – Kūpere 2004, 40)

Ar vates kociņu var sapludināt nepieciešamās malas, ja ir izveidojies pārāk liels kontrasts.

Nevajag baidīties eksperimentēt ar faktūrām. Krāsu var klāt ar dažādiem mājturības piederumiem, dažādiem kartoniem, lupatām, smilšpapīru, arī ar kartupeli un nederīgām kredītkartēm. Ar tiem var gan ierīvēt, gan ieklāt papīru dažādos laukumos. (Daglasa – Kūpere 2004, 41)

“Ar nelielu, no dabiskiem materiāliem izgatavotu sūkli, to iemērcot krāsā un pēc tam viegli pieskaroties papīram, var radīt interesantus efektus, piemēram, koku, akmeņu un smilšu attēlojumā.” (Daglasa – Kūpere 2004, 43)

“Ja akvareļkrāsai nedaudz piejauc gumiarābiku, tā kļūst spožāka.” (Daglasa – Kūpere 2004, 44)

“Neparastus efektus var panākt, lejot karsta vai auksta ūdens strūklu pāri akvarelim dažādās tās gleznošanas stadijās.” (Daglasa – Kūpere 2004, 46)

2.5. Izcelšana un maskēšana.

“Kad akvarelis ir nožuvis, izcēlumus var pastiprināt, tos maigi iekrāsojot ar smalki uzasinātu balto krāsu zīmuli, tādējādi nereti pat līdz papīra virsmai tiek noņemta krāsas slāņa daļa un radīts gaismas efekts. Ar balto zīmuli iespējams izcelt ļoti specifiskas darba detaļas.” (Daglasa – Kūpere 2004, 48)

“Uz vēl mitra pludinājuma, ja nepieciešams, ar kokvilnas auduma gabaliņu var noslaucīt izcēlumu līnijas. Ja pludinājums nožuvis, šim nolūkam labāk izmantot samitrinātu audumu, šis paņēmiens īpaši piemērots gaišu mākoņu vai saules staru gleznošanai.” (Daglasa – Kūpere 2004, 48)

“Detalizētu izcēlumu radīšanai krāsu var nokasīt ar skalpeli. Pirms to dara, jāpārliecinās, ka akvarelis ir pilnībā nožuvis.” (Daglasa – Kūpere 2004, 49)

Dzēšgumijas vietā var izmantot maizi. Tā ir mīkstāka un nesabojās krāsu un papīru.

“Lai akvarelī atstātu krāsas neskartus laukumus, pirms pamatpludinājumu klāšanas to nosedz ar saplēstām avīzēm. Lai panāktu trauslāku efektu, avīzi nenoņem tik ilgi, līdz pludinājums nožuvis.” (Daglasa – Kūpere 2004, 51)

“Ierobežojot papīra baltos laukumus, ir grūti iegūt daudzus sīkus izcēlumus. Daudz vieglāk un efektīvāk to var izdarīt, nepieciešamās formas gleznojot ar maskējošo šķīdumu.” (Daglasa – Kūpere 2004, 51)

“Labā alternatīva maskējošajam šķīdumam ir PVA līme.” (Daglasa – Kūpere 2004, 52)

2.6. Kompozīcija.

Plānojot gleznas kompozīciju, jāizdomā, kas atradīsies uzmanības centrā un kas – ārpus tā. Gleznu nevajag pārblīvēt ar detaļām, vienkāršība ir gleznošanas panākumu atslēga. (Bārnsa – Meliša 2007, 34)

Svarīgākais ir atrast motīvu. To var darīt ar izveidotu lodziņu (rāmīti). (Bārnsa – Meliša 2007, 34)

Plānojot akvareļa darbu, ieteicams veidot skices. Tās palīdzēs gan izveidot labāku kompozīciju, kā arī izvēlēties piemērotākās krāsas, triepienus un krāsu sajaukumus. (Bārnsa – Meliša 2007, 36)

Ja horizonts lapā ir zemu, tad lielāks akcents ir uz debesīm un lielākiem priekšmetiem tālumā fonā. (Burdick 2003, 8)

2.7. Krāsa. Krāsas uztvere un iedarbība:

“Gaismai ir vislielākā nozīme krāsas veidošanā.” (Ozola 2006, 3)

“Krāsas iedala hromatiskajās un ahromatiskajās. Ahromatiskās krāsas ir baltā, melnā un pelēkā, bet hromatiskās krāsas – visas pārējās. Ahromatiskās krāsas bieži vien vispār neuzskata par krāsām.” (Ozola 2006, 8)

Krāsas var izmantot ikviens, taču tiem, kas tās patiesi mīl, atklājas to patiesais skaistums. (Ozola 2006, 19)

Katrai krāsai dažādās valstīs piemīt arī savi simboli un nozīme. Vienai valstij dzeltena krāsa var nozīmēt prieku un uzplaukumu, taču citai valstij dzeltenā krāsa nozīmē bēdas. (Ozola 2006, 21)

Konkrēta krāsa rada noteiktas emocijas, priekšstatus, iztēli un atmiņas par redzēto vai pārdzīvoto. (Ozola 2006, 48)

Krāsas izmanto, lai radītu gan ilūziju, gan arī panāktu vēlamo efektu telpā – piemēram, vizuāli pagarinātu vai sašaurinātu telpu utt.

Ja gleznojot izmanto pretkrāsas, piemēram, zaļo un sarkano, tad tās viena otru padara dzīvīgāku. Sarkanie toņi izskatīsies sarkanāki un zaļie – zaļāki. (Bārnsa – Meliša 2007, 40)

Sajaucot pretkrāsas var izveidot gan pelēkās nokrāsas toņus, gan brūnās. Šīs krāsas būs daudz dzīvīgākas, nekā veikalā nopērkamās, jau gatavās pelēkās un brūnās krāsas. (Bārnsa – Meliša 2007, 40)

Lai glezna izskatītos pilnīgāka un krāsas pilnīgāka, nepieciešams izmantot dažādus toņus. Taču, nevajag izmantot tikai vienas krāsas dažādus toņus, jo tad glezna izskatīsies garlaicīga. (Bārnsa – Meliša 2007, 58)

“Krāsu klāšana slāņos padara tās tīras un dzīvīgas.” (Bārnsa – Meliša 2007, 62)

Gleznojot uz sausa papīra, var panākt faktūras efektu.” (Bārnsa – Meliša 2007, 82)

Eksperimentējot ar vielām, var panākt tekstūras efektus. Ja uz tikko klātas krāsas uzbērs sāls graudus, radīsies plankumi. Ar šo paņēmieni var veidot smilšu efektu, arī debesīs mākoņus un attēlot arī citas tekstūras. (Acuarela 2010, 89-91)

Diplomdarba autores pieredze

Ar papīru var eksperimentēt, līdz ar to arī gala darbs var iznākt dažāds, ja tiek izmantoti dažādi papīri. Nepieciešams izmantot gan ar gludu virsmu, gan rupju virsmu, tādējādi var panākt gan interesantus darbus, gan arī gleznošanas procesu. Papīrs ir jāizvēlas atbilstoši gleznošanas iecerēm. Piemēram, ja ir paredzēts papīru ļoti daudz mitrināt ar ūdeni, tad labāk izvēlēties biežāku un ar rupju virsmu. Tādējādi papīrs mazāk rullēsies un arī būs redzama tā struktūra, kas veidos darbam papildus efektu. Taču var izvairīties no papīra rullēšanās izmantojot akvareļa glezniecībai piemērotu kartonu. Darbi sanāks skaisti un ar īpašām nokrāsām, ja tiks izmantoti tonēti papīri, piemēram, ar dzeltenu vai brūnu nokrāsu.

Māksliniekam ir nepieciešamas dažāda izmēra otas. Arī gleznojot vienu darbu var būt vajadzība pēc dažāda izmēra otām. Eksperimentējot var atrast īstās otas ar kurām gleznot tāda biezuma līnijas kādas nepieciešams. Ar dažādām otām var veikt arī dažādus efektus, piemēram, var pilināt krāsu no otas gala uz darba, tad veidosies krāsaini plankumi. Bet ja lapa ir noklāta ar krāsu un tā vel ir mitra un virsū pilina tīru ūdeni no otas gala, tad krāsa atkāpsies un veidosies balti plankumi. Plankumu efektu var panākt arī ar sāls graudiem. Var izmantot arī vairākus kopā

sasietus vates kociņus, lai uztaisītu punktiņu efektu, piemēram, gleznojot ziedus vai koku lapas, taču tad nevajag pārāk šķidru krāsu, protams, viss ir atkarīgs no ieceres.

Liekot lietā dažāda veida tehnikas ir iespējams panākt zvaigžņotas debess efektu. Lai to izdarītu ir nepieciešama akvareļa lapa uz kuras jāizklāj un jāizpludina akvareļa krāsa vēlamajā tonī. Tālāk ir nepieciešama biežākas konsistence krāsa, piemēram, guaša, un cieta saru ota jeb zobu birste. Iemērcot to krāsā un izsmidzinot pa virsu dažāda izmēra punktiņus, radīsies skaistas zvaigžņotas debess efekts.

Krāsu var kontrolēt arī ar dažādām lupatiņām vai citām otām, lai tā neplūst, kur nav jāplūst, taču ir jāuzmanās, lai ar palīgmateriāliem neradītu nevajadzīgus traipus. Lieko krāsas daudzumu un mitrumu var noņemt arī ar tīru un nedaudz mitru otiņu. Kā arī bieži vien strādājot ar šķidrām krāsām lapas apakšā sakrājas liekais ūdens pilienu veidā, tad to var uzsūkt ar salvetēm, un arī tad ir jāuzmanās, lai neveidojas nevajadzīgi traipi.

Tikko uzklāta mitra krāsa izskatīsies spilgtāka, bet nožuvusi tā kļūs gaišāka. Tas iespējams, ja izmanto pārāk maz pigmenta vai pārāk daudz ūdens. Tāpēc gleznojot vienmēr jāreķinās ar to, kādas krāsas tiek izmantotas un cik daudz ūdens tika izmantots. Ja krāsa ir manāmi palikusi gaišāka nekā nepieciešams, tad var izmantot lazēšanas paņēmienu un klāt krāsas slāņos, kad iepriekšējā krāsas kārtā ir nožuvusi.

Akvareļa krāsas tehniku var jaukt arī ar citām, piemēram, klājot pāri vaska zīmuļus, pasteļa vai eļļas zīmuļus vai krītiņus, kā arī pildspalvas, flomāsterus un arī citas krāsas. Ja uz lapas vispirms tiek zīmēts zīmējums ar flomāsteri, rapitogrāfu vai kādu citu marķieri un pēc tam pa virsu klāj akvareļa krāsas, tad zīmētais zīmējums plūdīs. Taču, ja vispirms ieklās lapu ar krāsām un zīmēs zīmējumu uz sausas virsmas, tad tas neplūdīs un līnijas būs skaidras un konkrētas.

Akvareļa papīru var šķiebt vairākos virzienos, lai panāktu, ka krāsa plūst. Taču jāreķinās, ka tā ne vienmēr plūdīs tur, kur iecerēts. Šo paņēmienu var izmantot arī savā labā, kā eksperimenta darbu. Vairāku toņu krāsas, kuras vēl jāucās savā starpā, rada vēl interesantāku efektu nekā viens tonis. Smilšu vai sniegpārslu efektu var radīt ar rupjo sāli to iekaisot mitrā pludinājumā, pēc tam, kad nožuvīs var notīrīt.

PVA līmi var izmantot, lai veidotu baltas kontūras. No pieredzes, sākumā uzklāj līmi, zīmējot kontūras kādas iecerētas, pēc tam, kad līme nožuvusi, glezno pāri nepieciešamās krāsas un līmes kontūras paliks baltas. Beigās, kad arī krāsas ir nožuvušas, līmes kontūru var noņemt nost un paliks neskarts kontūras zīmējums. Kontūru veidošanai var izmantot arī vairāku izmēru līmpapīrus vai papīra skočus, taču vispirms vajag noņemt lieko lipīgo slāni, lai plēšot nost no lapas, nenoplēšas arī daļa lapas. Ar skolēniem var izmantot abus kontūru veidošanas variantus,

taču, lai varētu zīmēt liektas līnijas, labāk izvēlēties PVA līmes paņēmienu, kas arī tika izmantots pētījuma daļā.

Uzsākot gleznot nepieciešams izvēlēties vēlamo gleznas formātu - ainavas, portreta, kvadrāta formāts. Kompozīcija ir jāveido tāda, lai skatītājam būtu vēlme uz to skatīties un aizdomāties. Gleznā jāievēro trīs plāni - priekšplānu un tālo plānu glezno vienkāršu un vispārinātu, bet uzmanības centram drošāk izvēlēties vidējo plānu. To arī veido krāsaināku, izteiksmīgāku un skatītāja acīm piesaistošu.

Mākslinieks savos darbos izmanto tās krāsas, kuras atspoguļo viņa tā brīža iekšējo stāvokli (prieku, bēdas) un tādējādi arī nodot šo sajūtu tālāk skatītājam.

3. 7. KLASĒS SKOLĒNU VECUMPOSMA ĪPATNĪBAS

Vidējo klašu vecums 7.klase – 13 gadi.

“Fiziskā attīstība ir viens no iedzīvotāju veselības stāvokļa rādītājiem. Lai realizētu sekmīgu profilaksi, jāzina bērnu un pusaudžu fiziskās attīstības īpatnības.” (Millere, Segleniece 1977, 3) Katram vecumposmam ir raksturīgas savas īpašības, taču arī konkrētajā vecumā un dzimumā, tās var atšķirties.

Pedagogam plānojot un organizējot mācību stundas ir nepieciešams zināt skolēnu psihisko un fizisko veselības stāvokli, lai arī turpmāk varētu veltīt savu uzmanību skolēna attīstībai. Bērnam nemitīgi ir nepieciešams kustēties, kas jāievieš ir sākotnēji ģimenē un pēc tam jau pirmskolas iestādēs, skolās un augstskolās, darbā. (Puškarevs 1989, 22)

“Fiziskās audzināšanas galvenie uzdevumi:

- Apgūst kustību iemaņas;
- Attīstīt cilvēka dabiskās fiziskās īpašības – spēku, ātrumu, lokanību, veiklību, koordināciju un izturību;
- Izveidot pareizu stāju;
- Nostiprināt veselību;
- Ieaudzina gribasspēku un neatlaidību.” (Puškarevs 1989, 22)

No bērna piedzimšanas līdz pusaudžu vecumam, bērnam ir ļoti svarīgas attiecības ar pieaugušajiem. Pirmās attiecības veidojas ģimenē, pēc tam jau skolas vidē. Skolotājs ir atbildīgs par skolēnu, lai apgūst dažādas personiskās un akadēmiskās prasmes, kas palīdzēs turpmākajā dzīvē. (Durlak, Domitrovich, Weissberg, Gullotta 2015, 229)

Intelektuālo spēju – atmiņas un domāšanas attīstību nosaka sociālās vides apstākļi un mācīšana. Katram cilvēkam ir arī savs raksturs, kurš ir jāattīsta. Tas nav atkarīgs tikai no iedzimtā temperamenta, raksturs ir sarežģīta psihes sistēma. Raksturs veidojas atkarībā no vides faktoriem, galvenokārt, audzināšanas rezultātā. Protams, uzskati un pārlicība neiedzimst, tāpēc ir nepieciešams izkopt gribu un uzmanību. (Puškarevs 1989, 38)

“Attīstot bērnu spējas, jāveicina arī periodiska viņu pārslēgšanās uz citiem nodarbību veidiem, sevišķi fiziskām nodarbībām svaigā gaisā.” (Puškarevs 1989, 41)

Pusaudžu periods ar savu savdabību un attīstības tempu atšķiras no visiem citiem vecuma posmiem. To raksturo intensīva augšana un paaugstināta vielu maiņa. (Puškarevs 1989, 66)

Pusaudžu psihiskās attīstības īpatnības (11 – 15 gadi):

Pusaudži lielu uzmanību pievērš savam ārējam izskatam, jo šajā vecumā fiziski attīstās neproporcionāli. Viņi sāk veidot savu “Es” tēlu. Tāpēc ir nepieciešams atbalsts un siltas attiecības ar vecākiem. Straujā augšana ietekmē arī emocionālo stāvokli – tas kļūst nestabils. Tiek ietekmētas arī darba spējas – enerģijas uzplūdus ātri nomaina nogurums, spēku izsīkums, skumjas un pasivitāte. Skolēniem šajā vecumposmā piemīt nestabilitāte. Vienā brīdī viņiem var rasties tieksme pēc sabiedriskās dzīves, otrā brīdī viņi vēlas vientulību. Pusaudži var būt nestabili arī pusaudžu sociālajās attiecībās – vienu brīdī pakļaujas līderim, otrā brīdī sacelšas pret visu varu, izrādot dusmas un agresivitāti. Bieži vien pusaudži ir arī rupji. (Kalvāns 2018, 58)

“Galvenie pusaudžu vecumposma psihiskie jaunveidojumi ir pieauguša cilvēka izjūta un „Es” koncepcija. Pusaudži cenšas iekļauties pieaugušo dzīvē, bet vēl ne fiziski, ne psiholoģiski to nespēj. Viņi cenšas pretendēt uz vienādām tiesībām ar pieaugušajiem. Šī tieksme vairumā gadījumu izpaužas ārējā izskatā un uzvedības manierēs. Bieži vien pusaudži, lai būtu līdzīgi pieaugušajiem, atdarina negatīvus pieaugušo dzīves aspektus: smēķēšanu, alkohola lietošanu, agrīnas seksuālās attiecības. Iekšēji pieauguša cilvēka izjūta izpaužas kā:

- vēlēšanās, lai pieaugušie izturētos pret pusaudzi kā līdzīgs pret līdzīgu;
- nepieciešamība, lai vienaudži uztvertu pusaudzi kā pieaugušo;
- pretenzijas par vienādām tiesībām ar pieaugušo;
- tieksme uz patstāvību;
- kontroles un palīdzības noliegšana no vecāku puse.” (Kalvāns 2018, 59)

Pusaudžiem bieži rodas lieli pārdzīvojumi, jo tiek veidotas jaunas attiecības ar vienaudžiem un vecākiem. Viņi vēro un analizē savas personības īpašības un rīcību, kā arī vēlas saprast, kāds viņš ir un kāds gribētu būt turpmāk nākotnē. (Kalvāns 2018, 60)

Šajā vecumā attīstās arī domāšana – veidojas loģiskas domas un spriestspējas. Tiek analizētas savas domas, darbības gaitas un uzdevumu risināšanas paņēmieni, meklē kļūdas un veido spriedumus. Daži pusaudži spēj veidot arī savas individuālas teorijas par pasaules skatījumu. Uzmanību spēj noturēt apmēram 25- 35 minūtes. (Kalvāns 2018, 61)

Veidojot attiecības ar vienaudžiem, viņi meklē līdzīgu sev. Draugam ir jāprot tevi pieņemt, uz klausīt, saprast, izteikt līdzjūtību un jābūt ar līdzīgiem pasaules uzskatiem. Ja viedokļi nesakrīt, tad šīs attiecības var neizdoties un beigties. Draudzība var rasties vienas klases ietvaros vai grupā ar vienādām interesēm, atsvešinātību vai noteiktu naidu pret citiem. (Kalvāns 2018, 62)

Attiecībās ar pieaugušajiem, pusaudzīm raksturīgi ir vēlme būt neatkarīgam un patstāvīgam no vecākiem. Taču paralēli vēlas arī vecāku mīlestību, atbalstu un sapratni.

“Divi nelabvēlīgākie vecāku un pusaudža attiecību veidi ir:

1. nežēlīga, totāla pusaudža kontrole un autoritārs audzināšanas stils;
2. gandrīz pilnīgs kontroles trūkums, kad pusaudzis ir atstāts savā vaļā.”

(Kalvāns 2018, 62-63)

Veidojoties labām attiecībām bērnam ir jāievēro vairāki pienākumi un disciplīna. Kopā ar ģimeni analizē aktuālākās problēmas, situācijas, kur nepieciešami arī paskaidrojumi, lai veidotos saskanīgas attiecības bez konfliktiem. (Kalvāns 2018, 63)

Mācību stundās strādājot var saskarties, ka visi skolēni nestrādā vienā ātrumā, tāpēc vairāk jāvadās pēc vidējā ātruma. Skolēns, kurš pabeidz ātrāk par pārējiem, var iesākt jaunu papildus darbu vai arī pabeigt kādu iepriekš iesākto un nepabeigto, iespējas ir arī palasīt klasē novietotās grāmatas. Skolēns, kurš netiek līdz pārejai klasei, atliek savu darbu uz, galvenokārt, konsultāciju laiku. (Prince, Eileen 2008, 9)

4. UZDEVUMU KOPAS “PVA LĪMES KONTŪRAS” UN “PUZLE” IZVEIDE

4.1. Uzdevumu kopa

Visi uzdevumi ir veidoti tā, lai skolēns saprastu, apgūtu tēmu un sasniegtu nepieciešamos rezultātus. Lai to sasniegtu ir jāizpilda visi sekojošie uzdevumi. Paralēli skolēns analizē savu darbu un katras stundas beigās sniedz refleksiju.

Veidojot uzdevumu kopu, no teorijas tiek uzmantots apkopojums ar māksliniekiem, akvareļa tehnikas paņēmieni, kā skolēniem strādāt un uzdevumi veidoti dažādi, pielāgojoties vecumposma īpatnībām, lai skolēniem ir aizraujoši strādāt un ir arī brīdis, lai izkustētos.

1.stunda - prezentācija - kas ir akvarelis un kuri mākslinieki ar to nodarbojas. Spēle “Sagrupē darbus”;

2.stunda - akvareļu tehnikas paņēmienu apgūšana (kādi materiāli nepieciešami, krāsas kontrolēšana, pludināšana). Vērtēšana – mutiski.

Vērtēšanas kritēriji:

- a. Attieksme – izrāda interesi, centību par uzdevumu/ daļēji izrāda interesi, centību par uzdevumu/ neizrāda interesi, centību par uzdevumu;
- b. Eksperimentēšanas daudzums – pārbaudīja krāsas intensitāti uz otras lapas, izmantoja pludināšanu, klāja krāsas kārtās, izmantoja balto papīra krāsu, izmantoja klāt citu palīgmateriālu – pildspalvu (kontūrai).

3.stunda – radošais uzdevums “PVA līmes kontūras” – Iesāk darbu ar kontūrām. Ar PVA līmi uz lapas uzzīmē kontūras (piemēram, mākoņus), darbu liek malā, lai žūst. Darba tēma – daba. Kamēr līmes darbs ar kontūrām žūst, tikmēr veic nākamo darbu – zīmē skici puzles gabaliņam par skolas dzīvi (Izmērs – A4).

4.stunda – Turpinājums darbam ar kontūrām. Ņem darbu, kur ir nožuvusi līmes kontūra un aizklāj laukumus ar akvareļkrāsām. Kad krāsas ir nožuvušas, noņem līmes līniju un paliks balta kontūra. Vērtēšana ar atzīmi. Vērtēšanas kritērijus skatīt 4.1. tabulā.

Vērtēšanas kritēriji uzdevumam “PVA līmes kontūras”

PVA līmes izmantošanas prasmes	2 punkti	0 – vēl jāmācās strādāt ar PVA līmi
		1 – daļēji prot strādāt ar PVA līmi
		2 – prot strādāt ar līmi un kontrolēt tās daudzumu
Darbā ir iekļauta dabas tematika.	1 punkts	0 – nav dabas tematikas
		1 – ir dabas tematika
Darbs ir krāsains.	1 punkts	0 – nav krāsains
		1 – ir krāsains
Kompozīcijas risinājums	2 punkti	0 – zīmējums nav labi iekomponēts lapā (“iet ārā” no lapas)
		1 – zīmējums ir daļēji iekomponēts
		2 – zīmējums ir labi iekomponēts lapā
Darbs ir izpildīts rūpīgi	3 punkti	1 – darbs ir izpildīts ļoti pavirši (nav ievērotas tehnikas īpatnības)
		2 – darbs ir izpildīts daļēji rūpīgi
		3 – darbs ir izpildīts rūpīgi
Radošums	1 punkts	0 – ideja nav oriģināla
		1 – ideja ir oriģināla

5.stunda – radošais uzdevums “Puzle” – puzles veidošana. Katrs skolēns veido vienu savu puzles gabalu (puzles gabals ir vienas A3 lapas izmērā).

1.solis – sagatavo lapu un no tās izgriež puzles gabala formu (skolēniem tiek piedāvāti šabloni).

2.solis – tiek iesākts darbs. Katrs to aizpilda pēc savām vēlmēm un ieskatiem, izmanto savu iepriekš uzzīmēto skici. Darba nosacījumi – krāsaina kompozīcija, kompozīcijas risinājums, tiek izmantoti paņēmieni, kas iepriekš tika mācīti, darbā jābūt sižetam, kas saistīts ar skolas dzīvi, darbs izpildīts rūpīgi.

6.stunda – turpina darbu ar puzles gabaliņa aizpildīšanu. Vērtēšana ar atzīmi. Vērtēšanas kritērijus skatīt 4.2. tabulā.

Vērtēšanas kritēriji uzdevumam “Puzle”

Puzles gabaliņa atbilstība izmēriem	1 punkts	0 – nav pareizi izmēri
		1 – atbilst izmēriem
Atbilstība tēmai	2 punkti	0 – neatbilst tēmai
		1 – daļēji atbilst tēmai
		2 – atbilst tēmai
Darbs ir krāsains.	1 punkts	0 – nav krāsains
		1 – ir krāsains
Tehnikas pielietošanas prasmes	3 punkti	0 – darbs nav norādītajā tehnikā
		1 – izmanto tikai vienu paņēmieni
		2 – prot pielietot dažādus akvareļa paņēmienus
		3 - prot pielietot dažādus akvareļa paņēmienus un izmantot klāt arī citas tehnikas
Kompozīcijas risinājums	2 punkti	0 – zīmējums nav labi iekomponēts lapā (“iet ārā” no lapas)
		1 – zīmējums ir daļēji iekomponēts
		2 – zīmējums ir labi iekomponēts lapā
Darbs ir izpildīts rūpīgi	3 punkti	1 – darbs ir izpildīts ļoti pavirši (nav ievērotas tehnikas īpatnības)
		2 – darbs ir izpildīts daļēji rūpīgi
		3 – darbs ir izpildīts rūpīgi
Radošums	1 punkts	0 – nav oriģināla ideja
		1 – idejas oriģinalitāte

7.stunda – Skolēniem nepieciešams pārbaudīt sava darba izmērus, salīdzināt ar citiem, ja vajadzīgs tad veic nelielas korekcijas, lai puzles gabali būtu ar nepieciešamajiem izmēriem. Tiek veidota izstāde. Gaitenī pie sienas tiek piesprausti skolēnu darbi, kopā veidojot vienu lielu puzli par skolas dzīvi. Skolēni arī paši novērtē klases biedru darbus pēc attiecīgajiem kritērijiem. Izvēlās vienu darbu, kuru novērtē pēc skolotājas iedotajiem kritērijiem.

4.2. Tematiskais plāns

4.3. tab.

1. stunda (14 skolēni/ 40 min)

Tēma	Akvareļa tehnikas apgūšana.
Mērķis	Uzzināt, kuri mākslinieki strādā ar akvareli, kas ir akvarelis un izpētīt akvareļu tehnikas darbus.
Uzdevumi	<ul style="list-style-type: none">• Iepazīsties vienam ar otru;• Vērot prezentāciju un uzzināt kuri mākslinieki nodarbojas ar akvareļu tehniku;• Noskaidrot, kas ir akvarelis;• Noskaidrot, kas nepieciešams, lai strādātu ar akvareļa krāsām;• Spēlēt spēli “Sagrupē darbus”, kurā sagrupē akvareļa darbus un citu tehniku darbus.
Termini	Mākslinieki, akvarelis, akvareļkrāsas.
Stundas gaita	<ul style="list-style-type: none">• Skolotāja iepazīstina ar sevi un savu hobiju;• Skolēni iepazīstina ar sevi un savu hobiju;• Tiek rādīta prezentācija par akvareli;• Tiek uzdoti jautājumi un saņemtas atbildes;• Skolēni sadalās 3 grupās un spēlē spēli – sagrupē akvareļu tehnikas darbus;• Refleksija.
Mācību līdzekļi un nepieciešamie materiāli	Skolotājam – prezentācija, spēle (attēli ar akvareļa darbiem).
Vērtēšana	Mutiski: attieksme
Vērtēšanas kritēriji	Attieksme – izrāda interesi, centību par uzdevumu/ daļēji izrāda interesi, centību par uzdevumu/ neizrāda interesi, centību par uzdevumu.
Mācību metodes	Zināšanu apgūšanas metodes: Verbālā metode – stāstījums, prezentācija; Zināšanu pārbaudes metodes – spēle – attēlu sagrupēšana.

Paredzamais rezultāts	<ul style="list-style-type: none"> • Zina, kas ir akvarelis, akvareļkrāsas; • Zina, kuri mākslinieki ar to nodarbojas; • Zina, kādi materiāli ir nepieciešami, lai strādātu akvareļu tehnikā; • Ir iepazinušies, kā izskatās darbi akvareļu tehnikā; • Prot komunicēt ar klases biedriem; • Nonāk pie veiksmīga rezultāta spēlē – pareizi sagrupēti darbi.
Atgriezeniskā saite	Skolēnus interesē grupu darbs, viņiem patīk darboties kopā ar klases biedriem. Skolēni apguva, kā izskatās akvareļa darbi, lai tos varētu atpazīt starp citām tehnikām. Spēlē veicās labi, prata tos sagrupēt.
Piezīmes	Prezentācija, kas tika rādīta skolēniem: skatīt 1.pielikumu. Attēli spēlei “Sagrupē darbus”, kur jāsagrupē akvareļu darbi un citu tehniku darbi: skatīt 2. pielikumu.

4.4. tab.

2. stunda (14 skolēni/ 40 min)

Tēma	Akvareļa tehnikas apgūšana.
Mērķis	Apgūt akvareļu tehnikas terminus un paņēmienus.
Uzdevumi	<ul style="list-style-type: none"> • Apgūt akvareļu tehnikas paņēmienus; • Apgūt akvareļu tehnikas terminus; • Radīt radošos darbus atbilstoši savām iecerēm; • Patstāvīgi izlemt, kā rīkoties un attīstīt savas idejas.
Termini	Akvarelis, akvareļkrāsas, ainava, klusā daba, fons, kompozīcija, perspektīva, plenērs, tonis.
Stundas gaita	<ul style="list-style-type: none"> • Sakārto darba vietu – 2 lapas (A4), 2 ūdens trauki, 2 otas (liela un maza), akvareļkrāsas. • Eksperimentē uz lapām kopā ar skolotāju, dara tās pašas darbības. • Sanāk gatavs eksperimenta darbs. Uz otras lapas izmēģina krāsas intensitāti. • Paraksta darbus un liek žāvēt. • Sakārto un satīra savu darba vietu. <ul style="list-style-type: none"> • Refleksija par paveikto (kas izdevās, kas neizdevās).

Mācību līdzekļi un nepieciešamie materiāli	Skolotājai – literatūra ar apgūstamajiem paņēmieniem, akvareļa lapas, 2 ūdens trauki, 2 otas, akvareļkrāsas, piemēri, ko glezno kopā ar skolēniem. Skolēnam – 2 akvareļu lapas, 2 ūdens trauki, 2 otas, akvareļkrāsas.
Vērtēšana	Mutiski: attieksme, eksperimentēšanas daudzums.
Vērtēšanas kritēriji	<ul style="list-style-type: none"> • Attieksme – izrāda interesi, centību par uzdevumu/ daļēji izrāda interesi, centību par uzdevumu/ neizrāda interesi, centību par uzdevumu. • Eksperimentēšanas daudzums – pārbaudīja krāsas intensitāti uz otras lapas, izmantoja pludināšanu, klāja krāsas kārtās, izmantoja balto papīra krāsu, izmantoja klāt citu palīgmateriālu – pildspalvu (kontūrai).
Mācību metodes	Zināšanu apgūšanas metode: Verbālā metode – stāstījums; Uzskatāmības metode – demonstrēšana; Praktiskā metode – vingrinājumi.
Paredzamais rezultāts	<ul style="list-style-type: none"> • Zina, kādi materiāli ir nepieciešami, lai strādātu akvareļu tehnikā; • Apgūst, cik daudz ūdens daudzums jāizmanto, lai panāktu vēlamo plūdumu; • Prot strādāt ar krāsām, tās kontrolēt; • Tiek attīstīta tēlainā domāšana; • Gūst pārliecību pār savām spējām; • Tiek trenētas novērošanas spējas (vēro skolotājas veikumu); • Zina un izmanto dažādus paņēmienus, lai padarītu savu darbu interesantāku.
Atgriezeniskā saite	Skolēniem izdevās pludināt krāsas un veidot labu kompozīciju lapā. Skolēniem grūtāk izdevās kontrolēt krāsas, lai neplūst, kur nevajag, kā arī jādomā, kur atstāt gaišākus laukumus un izmantot papīra balto krāsu (klājot ļoti vieglu krāsas toni)
Piezīmes	Galdi tiek izkārtoti pusaplī un skolotāja priekšā pa vidu rāda piemērus.

	<p>Paraugs, pēc kura tika zīmēts stundas darbs:</p>
	<p>Skolēnu veikumi:</p>

4.5. tab.

3. stunda (13 skolēni/ 40 min)

Tēma	Akvareļa tehnikas apgūšana. PVA līmes izmantošana.
Mērķis	Apgūt PVA līmes paņēmieni.
Uzdevumi	<ul style="list-style-type: none"> • Apgūt PVA līmes paņēmieni; • Veidot kompozīciju lapā; • Radīt radošu darbu atbilstoši savām iecerēm; • Plānot darba gaitu; • Patstāvīgi izlemēt, kā rīkoties un attīstīt savu ideju.
Termini	PVA līme, kompozīcija, daba, ainava, skice.
Stundas gaita	<ul style="list-style-type: none"> • Sakārto darba vietu – 2 lapas, PVA līme, zīmulis, dzēšgumija. • Paraksta pirmo lapu. Izdomā ideju, ko vēlētos zīmēt un zīmē kontūru tikai ar PVA līmi. Tēma – daba. Zīmējumu veic vienkāršu, bez sīkām detaļām. • Darbu liek žāvēties. • Ņem jaunu lapu, zīmuli un dzēšgumiju, paraksta lapu un zīmē skici nākamajam uzdevumam – puzzlei. Tēma – skolas dzīve. • Sakārto un satīra savu darba vietu.

	<ul style="list-style-type: none"> • Refleksija par paveikto (kas izdevās, kas neizdevās).
Mācību līdzekļi un nepieciešamie materiāli	<p>Skolotājam – literatūra ar apgūstamajiem paņēmieniem, lapa demonstrējumam, PVA līme.</p> <p>Skolēnam – 2 lapas, PVA līme, zīmulis, dzēšgumija.</p>
Vērtēšana	Mutiski: attieksme, kompozīcija, tēmas atbilstība, rūpīgums.
Vērtēšanas kritēriji	<ul style="list-style-type: none"> • Attieksme – izrāda interesi, centību par uzdevumu/ daļēji izrāda interesi, centību par uzdevumu/ neizrāda interesi, centību par uzdevumu. • PVA līmes izmantošanas prasmes – prot strādāt un kontrolēt līmes daudzumu/ daļēji prot/ vēl jāmacās; • Kompozīcija lapā – ir iekomponēts/ nav iekomponēts lapā; • Tēmas atbilstība – atbilst tēmai daba/ neatbilst tēmai daba; • Rūpīgums – ir rūpīgi/ daļēji rūpīgi/ nav rūpīgi.
Mācību metodes	<p>Zināšanu apgūšanas metode:</p> <p>Verbālā metode – stāstījums;</p> <p>Uzskatāmības metode – demonstrēšana;</p> <p>Praktiskā metode – vingrinājumi.</p>
Paredzamais rezultāts	<ul style="list-style-type: none"> • Zina, kādi materiāli ir nepieciešami, lai strādātu ar PVA līmi; • Prot strādāt ar PVA līmi, veidot nepieciešamās kontūras un kontrolēt līmes daudzumu; • Tiek attīstīta tēlainā domāšana; • Gūst pārliecību pār savām spējām; • Tiek trenētas novērošanas spējas (vēro skolotājas veikumu); • Prot strādāt radoši un kārtīgi (rūpīgi).
Atgriezeniskā saite	<p>Lielākai daļai skolēnu izdevās veido kontūru atbilstoši tēmai un prata arī strādāt ar līmi un kontrolēt tās daudzumu. Kompozīcijas izdevās veiksmīgas. Mazākai daļai skolēnu (3 skolēni) neizdevās veiksmīgi kontrolēt līmes daudzumu, tā tika spiesta pārāk daudz. Taču skolēniem patika ar to zīmēt kontūras. Daži sākumā rīkojās bailīgi, jo tādas kontūras ar līmi nebija zīmējuši.</p>
Piezīmes	Galdu novietojums – ierastajā veidā.

4. stunda (12 skolēni/ 40 min)

Tēma	Akvareļa tehnikas pielietošana.
Mērķis	Apgūt akvareļkrāsas kopā ar PVA līmes kontūrām un apgūt prasmi veidot puzles gabalu.
Uzdevumi	<ul style="list-style-type: none"> • Aizpildīt lapu ar krāsām pa virsu līmes kontūrām; • Izgriezt savu puzles gabalu no šablona (A3); • Skici iezīmēt savā puzles gabalā; • Krāsot ar akvareļkrāsām savu darbu, izmantojot iepriekš apgūtos paņēmienus. Nepieciešams izvēlēties dažādus un sev tīkamākos, lai radītu interesantu darbu.
Termini	Šablons, skice, puzle.
Stundas gaita	<p>1.uzdevuma turpinājums/pabeigšana.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pabeidz darbu ar akvareļkrāsām. Klāj tās pāri līmes kontūrām. Tādējādi veidojas baltas kontūras; • Liek darbu žāvēties. <p>2.uzdevuma turpinājums.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ņem jaunu A3 lapu; • Ņem šablonu – puzles gabalu, un izgriež to no savas lapas; • Savu iepriekš uzzīmēto skici pārzīmē izgrieztajā puzles gabaliņā; • Klāj lapu ar krāsām atbilstoši savai iecerei. Izmanto dažādus paņēmienus, kurus apguva iepriekšējās stundās (krāsas pludināšana, krāsas kontrolēšana, PVA līmes kontūras, krāsas maskēšana, dažādus otas triepienus).
Mācību līdzekļi un nepieciešamie materiāli	<p>Skolotājam – izgatavoti šabloni.</p> <p>Skolēnam – iesāktais darbs ar līmes kontūrām, akvareļkrāsas, otas, ūdens trauki, iepriekš uzzīmētā skice, jauna lapa, atbilstoši savai iecerei papildmateriāli (avīzes, sāls, u.c.)</p>
Vērtēšana	Ar atzīmi

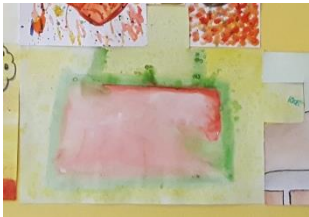

Vērtēšanas kritēriji	<p>1.uzdevums:</p> <ul style="list-style-type: none"> • PVA līmes izmantošanas prasmes (2p.) - prot strādāt un kontrolēt līmes daudzumu/ daļēji prot/ vēl jā mācās; • Tēmas atbilstība: daba (1p.) – atbilst tēmai/ neatbilst tēmai; • Darbs ir krāsains (1p.) – ir krāsains/ nav krāsains; • Kompozīcija lapā (2p.) - ir iekomponēts/ nav iekomponēts lapā; • Rūpīgums (3p.) – rūpīgs darbs/ daļēji rūpīgs/ paviršs un nerūpīgs darbs; • Radošums (1.) – oriģināla ideja/ nav oriģināla ideja <p>2.uzdevums:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Puzles gabaliņa atbilstība izmēriem (1p.) – precīzs izmērs/ nav precīzs izmērs; • Tēmas atbilstība: skolas dzīve (2p.) – atbilst tēmai/ neatbilst tēmai; • Darbs ir krāsains (1p.) – ir krāsains/ nav krāsains; • Tehnikas pielietošanas prasmes (3p.) – prot pielietot dažādus akvareļa paņēmienus un izmantot klāt arī citas tehnikas/ prot pielietot dažādus akvareļa paņēmienus/ izmanto tikai vienu paņēmieni; • Kompozīcijas risinājums (2p.) - ir iekomponēts/ nav iekomponēts lapā; • Rūpīgums (3p.) - rūpīgs darbs/ daļēji rūpīgs/ paviršs un nerūpīgs darbs; • Radošums/ skices ideja (1p.) – oriģināla ideja/ nav oriģināla ideja.
Mācību metodes	<p>Zināšanu apgūšanas metode:</p> <p>Verbālā metode – stāstījums.</p>
Paredzamais rezultāts	<ul style="list-style-type: none"> • Zina, kādi materiāli ir nepieciešami, lai strādātu ar PVA līmi un akvareļkrāsām; • Prot strādāt ar PVA līmi (zīmēt kontūras); • Prot strādāt ar akvareļkrāsām; • Prot zīmēt skices un veidot labu kompozīciju lapā; • Spēj izgriezt no lapas puzles gabalu pēc šablona; • Gūst pārliecību pār savām spējām; • Strādā radoši un rūpīgi.

Atgriezeniskā saite	Skolēniem izdevās iegūt baltas līmes kontūras un interesanti bija vērot, kā tās veidojas, kad klāj pa virsu krāsu. Lielākai daļai skolēnu izdevās izgriezt puzzles gabalu. Dažiem skolēniem bija nepieciešama palīdzība, lai izgrieztu pareizu puzzles gabalu. Grūtības radīja izdomāt, kurus tehnikas paņēmienus izmantos savā darbā, lai tas izskatītos interesants.
Piezīmes	Skolēnu darbi:

4.7.tab

5. un 6. stunda (13 skolēni/ 40 min)

Tēma	Puzles gabaliņš akvareļu tehnikā.
Mērķis	Apgūt prasmes veidot puzzles gabalu.
Uzdevumi	<ul style="list-style-type: none"> • Krāsot ar akvareļkrāsām savu darbu, izmantojot iepriekš apgūtos paņēmienus. • Nepieciešams izvēlēties dažādus un sev tīkamākos, lai radītu interesantu darbu. • Darba tematika – skolas dzīve.
Termini	Šablons, skice, puzzle.
Stundas gaita	<ul style="list-style-type: none"> • Turpina iesākto darbu; • Turpina klāt lapu ar krāsām atbilstoši savai iecerei. Izmanto dažādus paņēmienus, kurus apguva iepriekšējās stundās (krāsas pludināšana, krāsas kontrolēšana, PVA līmes kontūras, krāsas maskēšana, dažādus otas triepienus).
Mācību līdzekļi un nepieciešamie materiāli	Skolēnam – iesāktais darbs ar līmes kontūrām, akvareļkrāsas, otas, ūdens trauki, iepriekš uzzīmētā skice, jauna lapa, atbilstoši savai iecerei papildmateriāli (avīzes, sāls, u.c.)

Vērtēšana	Ar atzīmi
Vērtēšanas kritēriji	<ul style="list-style-type: none"> • Puzles gabaliņa atbilstība izmēriem (1p.) – precīzs izmērs/ nav precīzs izmērs; • Tēmas atbilstība: skolas dzīve (2p.) – atbilst tēmai/ neatbilst tēmai; • Darbs ir krāsains (1p.) – ir krāsains/ nav krāsains; • Tehnikas pielietošanas prasmes (3p.) – prot pielietot dažādus akvareļa paņēmienus un izmantot klāt arī citas tehnikas/ prot pielietot dažādus akvareļa paņēmienus/ izmanto tikai vienu paņēmieni; • Kompozīcijas risinājums (2p.) - ir iekomponēts/ nav iekomponēts lapā; • Rūpīgums (3p.) - rūpīgs darbs/ daļēji rūpīgs/ paviršs un nerūpīgs darbs; • Radošums/ideja (1p.) – oriģināla ideja/ nav oriģināla ideja.
Mācību metodes	Zināšanu apgūšanas metode: Verbālā metode – stāstījums.
Paredzamais rezultāts	<ul style="list-style-type: none"> • Zina, kādi materiāli ir nepieciešami, lai strādātu ar akvareļkrāsām; • Prot strādāt ar akvareļkrāsām; • Spēj ievērot iepriekš izveidoto kompozīciju lapā; • Spēj plānot savu laiku, lai noteiktā laika posmā īstenotu savas ieceres; • Gūst pārliecību pār savām spējām; • Strādā radoši un rūpīgi.
Atgriezeniskā saite	Skolēniem patīk apvienot kopā gan dažādus paņēmienus akvareļu tehnikā, gan izmantot arī citus materiālus, piemēram, lodīšu pildspalvas, marķierus. Grūtāk gāja ar krāsu maskēšanu un kādu defektu noslēpšanu – biežāk tika izmantots veids, ka defektu pārvērš par efektu, līdz ar to tika izmantoti dažādi punktiņu/pilienu pielietošana. Kā par brīnumu pašiem, darbs izskatās vēl interesantāks, košāks un dzīvīgāks.
Piezīmes	Skolēnu darbi: <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> </div>

7. stunda (14 skolēni/ 40min)

Tēma	Izstāde.
Mērķis	Izveidot izstādi ar gatavu lielo puzli par skolas dzīves tēmu.
Uzdevumi	<ul style="list-style-type: none"> • Sagatavot darbus izstādei; • Izveidot izstādi; • Katrs novērtē viena klases biedra darbu atbilstoši vērtēšanas kritērijiem.
Termini	Puzle, izstāde, vērtējums, kritēriji.
Stundas gaita	<ul style="list-style-type: none"> • Klasē izliek visus darbus kopā un atrod katram puzles gabaliņam savu vietu; • Sagatavo savus darbus izstādei – pielīdzina maliņas; • Attiecīgi šādā izkārtojumā darbus piestiprina pie sienas gaitenī; • Novērtē vienu klases biedra darbu (atbilstoši kritērijiem); • Pārrunā iznākušo rezultātu – visu lielo puzli kopā; • Tiek noskaidrots, kuri akvareļu tehnikas paņēmieni tika izmantoti, kāpēc, kuri vairāk patika, kuri nepatika, kas izdevās, kas neizdevās (tiek aizpildīta darba lapa: 3. pielikums).
Mācību līdzekļi un nepieciešamie materiāli	Skolēniem – lineāli, šķēres, materiāls ar kuru darbus piestiprināt pie sienas; darba lapa, kur novērtē klases biedra darbu: 4.pielikums.
Vērtēšana	Ar atzīmi
Vērtēšanas kritēriji	<ul style="list-style-type: none"> • Puzles gabaliņa atbilstība izmēriem (1p.) – precīzs izmērs/ nav precīzs izmērs; • Tēmas atbilstība: skolas dzīve (2p.) – atbilst tēmai/ neatbilst tēmai; • Darbs ir krāsains (1p.) – ir krāsains/ nav krāsains; • Tehnikas pielietošanas prasmes (3p.) – prot pielietot dažādus akvareļa paņēmienus un izmantot klāt arī citas tehnikas/ prot pielietot dažādus akvareļa paņēmienus/ izmanto tikai vienu paņēmieni; • Kompozīcijas risinājums (2p.) - ir iekomponēts/ nav iekomponēts lapā;

5. UZDEVUMU KOPAS APROBĀCIJA

5.1. Darba gaita. 1. stunda

5.1. tab.

Laiks	Skolotāja darbība	Skolēna darbība	Piezīmes
8 min	Iepazīstina ar sevi, izstāsta aptuveno nākamo 7 stundu darba plānu. Konkrētāk pastāsta par pirmās stundas mērķi, stundas gaitu un sasniedzamajiem rezultātiem.	Iepazīstina ar sevi un atbild uz jautājumiem.	Iepazīstinot ar sevi un dažām interesēm, skolēni uzmanīgi klausās. Pēc tam katrs skolēns nosauc savu vārdu un nosauc vienu savu interesi.
12 min	Rāda prezentāciju un stāsta par akvareli. Uzdod uzvedinošus jautājumus skolēniem. Prezentācijā rāda akvareļa darbus, kā tiek izskatās, lai tos varētu atpazīt starp citu tehniku darbiem.	Skatās prezentāciju un klausās skolotājas stāstījumu. Paceļot roku atbild uz jautājumiem un uzdod savus, ja tādi rodas.	Skolēniem interesēja prezentācija, prata arī atbildēt uz jautājumiem, bija droši un nebaidījās. Skolēni pastāstīja, ka ar akvareļa tehniku jau bija strādājuši, taču vēlējās uzzināt vairāk.
13 min	Sadala skolēnus 3 grupās (5; 5; 4) un izdala uzskatāmos materiālus (attēlus) spēlei “Sagrupē darbus” un paskaidro spēles noteikumus. Norāda cik ir atļautais aktivitātes laiks.	Skolēni sadalās grupās, noklausās spēles noteikumus un uzsāk to. Sagrupē izdalītos attēlus divās grupās. Kopīgi nonāk pie secinājumiem, kā sagrupēt attēlus, pārrunā tos ar grupas biedriem.	Spēles noteikumi: izdalītos attēlus nepieciešams sagrupēt – vienā galda pusē novietot darbus, kuri ir gleznoti akvareļu tehnikā un otrā galda pusē novietot darbus, kuri ir gleznoti citās tehnikās (piemēram, guaša, eļļa, krītiņi, zīmuļi). Attēli jāsgrupē 8 minūtēs. Attēli tika atlasīti gan no māksliniekiem, kuri jau tika pieminēti prezentācijā,

			gan arī attēli no citiem mākslinieku darbiem. Šajā uzdevumā nav būtiski zināt mākslinieku, bet gan tikai atpazīt tehnikas un tās sagrupēt. (Dažus no piedāvātajiem attēliem skatīt 2. pielikumā)
7 min	Uzdod skolēniem refleksijas jautājumus.	Skolēni atbild uz jautājumiem, ko apguva, ko vēl gribētu uzzināt, kas mulsināja spēles gaitā, vai patika šī spēle.	Tiek pārrunāti spēles rezultāti. Skolēnus interesē grupu darbs, viņiem patīk darboties kopā ar klases biedriem. Skolēni apguva, kā izskatās akvareļa darbi, lai tos varētu atpazīt starp citām tehnikām. Spēlē veicās labi, prata tos sagrupēt.

5.2. Darba gaita. 2. stunda

5.2.tab.

Laiks	Skolotāja darbība	Skolēna darbība	Piezīmes
5 min (starpbrīdī)	Pirms stundas izkārtu galdus pusaplītī un skolotājas demonstrēšanas galdu novieto priekšā pa vidu. Skolotāja sakārto savu darba vietu.	Skolēni ierodas klasē 2 minūtes pirms stundas sākuma.	Galda izvietojumus bija nepieciešams mainīt, lai skolotāja varētu veikt demonstrējumu un visi skolēni to labi redzētu, kā arī lai skolotāja no sava galda viegli pārredzētu skolēnu veikumu.
5 min	Paskaidro skolēniem, kāds ir 2. stundas mērķis, kādi būs uzdevumi un kādi	Skolēni noklausās stundas ievadu un pēc tam sakārto savu darba	Nepieciešamie materiāli - 2 lapas (uz vienas lapas ir eksperimenta darbs, uz

	<p>vērtēšanas kritēriji būs šai konkrētajai stundai.</p> <p>Paskaidro skolēniem, ka jāsakārto sava darba vieta ar visiem nepieciešamajiem darba materiāliem.</p>	<p>vietu ar nepieciešamajiem darba materiāliem.</p>	<p>otras lapas ir krāsu intensitātes pārbaudīšanas triepieni), 2 ūdens trauki, 2 otas, akvareļkrāsas, lupatiņa.</p>
20 min	<p>Skolotāja veic eksperimentu kopā ar skolēniem. Demonstrē priekšā, kas jā dara, paralēli tiek skaidroti paņēmieni, kā labāk strādāt un kāds rezultāts varētu sanākt izmantojot attiecīgo paņēmieni.</p> <p>Paralēli vēro, ko dara skolēni un iedrošina viņus rīkoties drošāk un eksperimentēt vairāk.</p>	<p>Skolēni, vērojot skolotājas demonstrējumu, eksperimentē uz savas lapas. Izmēģina dažādus paņēmienus.</p>	<p>Kopā glezno vienu sižetu – citronu ar zariņu un lapām (katrs uz savas A4 lapas).</p>
2 min	<p>Norāda, ka jāparaksta savs darbs un jāliek žāvēties.</p>	<p>Paraksta savu darbu un liek žāvēties.</p>	<p>Darbus liek žāvēties klases beigās, kur tos neviens neaiztiks.</p>
7 min	<p>Norāda, ka ir jāsakārto darba vietas un jānovieto galdi ierastajā pozīcijā.</p>	<p>Notīra savu darba vietu, saliek materiālus vietās un sakārto klasi, novietojot galdus ierastajās pozīcijās.</p>	<p>Palīdz skolotājai sakārtot klasi. Galdi jānovieto ierastajās pozīcijās, lai nākamās klases varētu sekmīgi strādāt pēc plāna.</p>
6 min	<p>Uzdod skolēniem refleksijas jautājumus.</p>	<p>Skolēni atbild uz jautājumiem, kas viņus interesēja šajā stundā, kuri paņēmieni patika labāk, kas izdevās, kas neizdevās.</p>	<p>Skolēniem vislabāk patika pludināt krāsu, vērot, kur tā plūdis. Grūtāk bija to kontrolēt, līdz ar to nevarēja paredzēt iznākumu.</p>

5.3. Darba gaita. 3. stunda

5.3. tab.

Laiks	Skolotāja darbība	Skolēna darbība	Piezīmes
5 min	Iepazīstina skolēnus ar 3.stundas mērķi, veicamajiem uzdevumiem un sasniedzamajiem rezultātiem.	Uzmanīgi klausās skolotājas ievadu.	
2 min	Norāda, ka ir jāsakārto darba vietas. Novieto darba materiālus tuvāk skolēniem.	Sakārto darba vietu ar nepieciešamajiem materiāliem.	Darba materiāli – A3 lapa, PVA līme.
13 min	Paskaidro uzdevumu un vērtēšanas kritērijus.	Paraksta lapu, izdomā savu ideju un zīmē uz lapas kontūras ar līmi, ievērojot vērtēšanas kritērijus. Kad kontūras uzzīmētas, liek darbu žāvēties.	Uzdevums – izdomāt ideju un tikai ar PVA līmi zīmēt kontūru. Tēma: daba. Nepieciešams zīmēt vieglas kompozīcijas, bez sīkām detaļām.
2 min	Norāda, ka jāpapildina darba vieta ar jauniem materiāliem.	Papildina darba vietu.	Nepieciešamie materiāli – lapa, zīmulis, dzēšgumija.
11 min	Novieto lapas tuvāk skolēniem. Paskaidro nākamo uzdevumu un vērtēšanas kritērijus.	Ņem jaunu lapu, zīmuli, dzēšgumiju un zīmē skici nākamajam uzdevumam – puzlei.	Nākamais uzdevums – katram skolēnam jāveido savs puzles gabaliņš. Sākumā tiek domātas idejas un zīmēta skice. Tēma: skolas dzīve.
2 min	Norāda, ka jāsakārto savas darba vietas	Sakārto savu darba vietu.	Darba materiāli tiek novietoti tiem paredzētajās vietās.
5 min	Uzdod refleksijas jautājumus.	Atgriežas savās vietās un veic mutisku	Lielākai daļai skolēnu izdevās kontrolēt līmes

		refleksiju. Atbild uz jautājumiem, kas patika, kas sanāca, kas nesanāca.	daudzumu lapā. Kompozīcijas izdevās veiksmīgas. Mazākai daļai skolēnu (3 skolēni) neizdevās veiksmīgi kontrolēt līmes daudzumu, tā tika spiesta pārāk daudz. Skolēniem patika zīmēt kontūras ar līmi. Daži sākumā rīkojās bailīgi, jo tādas kontūras ar līmi nebija zīmējuši.
--	--	--	---

5.4. Darba gaita. 4. stunda

5.4.tab.

Laiks	Skolotāja darbība	Skolēna darbība	Piezīmes
4 min	Iepazīstina skolēnus ar 4. stundas mērķi, uzdevumiem un sasniedzamajiem rezultātiem.	Uzmanīgi klausās skolotājas ievada stāstījumu.	
2 min	Norāda, ka jāsakārto darba vieta.	Sakārto darba vietu.	Nepieciešamie materiāli – akvareļkrāsas, ūdens trauki, otas.
10 min	Paskaidro uzdevumu. Vēro skolēnu veikumus, kopā ar tiem analizē, kā veidojas kontūras.	Veic uzdevumu, aizpilda lapu ar krāsām atbilstoši savām iecerēm. Vēro, kā veidojas baltās kontūras. Liek darbus žāvēties.	Uzdevums – aizklāt iesākto lapu, kur līmes kontūras, ar akvareļkrāsām, tās pludināt un ievērot vērtēšanas kritērijus.

2 min	Aicina skolēnus ķerties pie otra iesāktā uzdevuma un sakārtot savu darba vietu.	Papildina savu darba vietu ar jauniem instrumentiem.	Nepieciešamie darba materiāli – jauna lapa, skolotājas izgatavots šablons, zīmulis, lineāls.
17 min	Izdala skolēniem puzles gabaliņus – šablonus. Vēro skolēnu darbību, palīdz un dod kādus padomus, lai darbs labāk attīstītos.	Katrs izgriež no savas lapas puzles gabaliņu. Ņem iepriekš uzzīmēto skici un “pārnes” to uz sava puzles gabaliņa. Tālāk klāj lapu ar krāsām atbilstoši savai iecerei. Darba beigās nokopj savu darbavietu.	Skolēniem nepieciešams izmantot vairākus akvareļu tehnikas paņēmienus, kurus apguva iepriekšējās stundās, lai darbs izskatītos interesants un parādītu savas apgūtās iemaņas.
5 min	Uzdod refleksijas jautājumus.	Atbild uz refleksijas jautājumiem. Kas izdevās, kas neizdevās, kā strādās turpmāk.	Skolēniem izdevās izgriezt puzles gabaliņus, dažiem bija nepieciešama palīdzība. Veiksmīgi tika iezīmētas skices un sāktas klāt krāsas. Jau bija skaidrs kāds krāsu kolorīts tiks izmantots. Bija skaidra turpmākā darba gaita nākamajai stundai – ko darīs tālāk.

5.5. Darba gaita. 5. stunda

5.5.tab.

Laiks	Skolotāja darbība	Skolēna darbība	Piezīmes
4 min	Paskaidro 5. stundas uzdevumus, mērķi un sasniedzamos rezultātus.	Uzmanīgi klausās skolotājas stāstījumā.	Iepazīstina ar stundu.
3 min	Norāda, ka jāsakārto darba vieta ar nepieciešamajiem materiāliem.	Sakārto darba vietu ar nepieciešamajiem materiāliem.	Materiāli – iesāktais darbs, akvareļkrāsas, otas, ūdens trauki, lupatiņa, sāls.
23 min	Paskaidro uzdevumu. Vēro skolēnu darbību. Ja nepieciešams, tad palīdz ar noderīgu komentāru, lai labāk atrisinātu savu veikumu vai problēmu. Piedāvā papildus materiālus – sāli, līmi utt.	Turpina iesākto darbu (katrs savu puzles gabalu).	Daudzi iepriekšējā stundā ieklāja pirmo kārtu ar krāsu pludināju, tāpēc šajā stundā lika otro kārtu ar konkrētāku zīmējumu – sauso uzklājumu. Skolēni izmanto vairākus paņēmienus.
4 min	Norāda, ka jāsāk kārtot sava darba vieta.	Kārto darba vietu, nomazgā savu galdu un saliek izmantotos materiālus tiem paredzētajās vietās.	
6 min	Uzdod refleksijas jautājumus.	Atbild uz jautājumiem, kas izdevās, kas ne tik labi un ko darīs turpmākajā stundā, kad būs jāpabeidz darbs.	Skolēniem nemainīgi patīk pludināt krāsas. Pilina virsū gan krāsu, gan ūdeni, līdz ar to veidojas interesanti raksti. Skolēniem patīk eksperimentēt, taču daži vēl joprojām baidās un visu veic lēnām, apdomīgi, bez lielas eksperimentēšanas.

5.6. Darba gaita. 6. stunda

5.6.tab.

Laiks	Skolotāja darbība	Skolēna darbība	Piezīmes
3 min	Iepazīstina ar stundas gaitu un sasniedzamajiem rezultātiem.	Noklausās skolotājas teikto.	
3 min	Norāda, ka jāsakārto darba vieta un jāturpina gleznot savs puzles gabaliņš.	Sakārto savu darba vietu un turpina gleznot pēc savām plānotajām iecerēm.	Nepieciešamie materiāli – savs iesāktais darbs, akvareļkrāsas, ūdens trauki, otas, lupatiņas.
24 min	Paskaidro, ka šajā stundā šis darbs ir jāpabeidz.	Vēl vairāk plāno savu laiku, lai pabeigtu savu darbu laikā.	Ir skolēni, kuri darbu jau pabeidz nedaudz pirms stundas beigām. Citi savu darbu rūpīgi veic izmantojot visas iespējamās minūtes. Darbos atšķiras sarežģītības pakāpe.
4 min	Norāda, ka gatavie darbi ir jāliek žāvēties klases beigās un jānokārto, jānomazgā sava darba vieta.	Noliek darbus žāvēties un notīra savu darba galdu.	Pēc galdu sakārtošanas un mazgāšanas visi atgriežas savās vietās.
6 min	Uzdod refleksijas jautājumus.	Atbild uz refleksijas jautājumiem, kas patika, kas izdevās, kas neizdevās.	Lielākā daļa skolēni ar savu veikumu ir apmierināti, daži vēl līdz galam nevarēja saprast, varbūt kaut kas vēl nedaudz pietrūkst.

5.7. Darba gaita. 7. stunda

5.7.tab.

Laiks	Skolotāja darbība	Skolēna darbība	Piezīmes
3 min	Iepazīstina ar stundas gaitu un veicamajiem uzdevumiem.	Noklausās skolotājas teikto.	
9 min	Norāda, ka jāpaņem savi pabeigtie darbi un jāpagatavo tie izstādei.	Sagatavo savus darbus izstādei – pielīdzina maliņas.	Jāizkārto visiem kopā kā apmēram izskatīsies un jāpielīdzina maliņas (varbūt kaut kur jāpiegriež malas).
14 min	Aicina skolēnus piestiprināt savus darbus pie sienas.	Piestiprina savus darbus arī gaitenī pie sienas.	Kopā veidojas viena liela puzzle.
4 min	Izdala skolēniem lapiņas ar vērtēšanas kritērijiem.	Novērtē viena klases biedra darbu atbilstoši vērtēšanas kritērijiem.	
10 min	Aicina skolēnus atbildēt uz refleksijas jautājumiem rakstiskā veidā uz lapiņas.	Atbild uz refleksijas jautājumiem.	Jautājumi – kas izdevās, kas neizdevās, vai puzzle kopā sanāca kā iecerēts. Kādi tehnikas paņēmieni tika izmantoti.

5.8. Uzdevumu kopas analīze un secinājumi

Analizējot skolēnu refleksijas, var secināt, ka lielākai daļai – 11 no 15 skolēniem patika strādāt ar akvareļa krāsām. Mazākajai daļai - 2 no 15 skolēniem nepatika strādāt ar akvareļa krāsām, viens skolēns nebija stundā, kad tika rakstītas refleksijas un viens skolēns nenodeva savu refleksijas lapu. Biežāk minētie paņēmieni ar kuriem skolēniem patika strādāt ir krāsu pludināšana, dažādu efektu uzklāšana, piemēram, krāsu šļakstīšana, kā arī papildmateriālu izmantošana, piemēram, flomāsters un sāls. Lai veidotu zīmējumus tika izmantots gan sausais uzklājums, gan slapjais, kā arī krāsa tika klāta slāņos. Vērojot skolēnu darbības, vislielākā

ieinteresētība tika izrādīta pašā sākumā, kad tika klātas pirmās krāsu kārtas un veidoti pludinājumi. Varēja novērot, ka skolēni ar akvareļa krāsām ir strādājuši ļoti maz. (Refleksijas skat.5.8.tabulu)

5.8.tab.

Refleksijas pēc tēmas apgūšanas

Skolēna kods	Refleksijas pēc tēmas apgūšanas	Kādus tehnikas paņēmienus izmantoja; Kas izdevās/ kas neizdevās; Kas patika/ kas nepatika; Citi komentāri.
SM1	+	<p>Izmantoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Krāsu jaukšanu; • Krāsu pludināšanu; • Krāsu kontrolēšanu; • Zīmējuma veidošanu - sauso uzklājumu. <p>Izdevās uzzīmēt iecerēto ideju. Neizdevās tas, ka dažas līnijas neizdevās kontrolēt un nedaudz izplūda. Varbūt nedaudz par daudz tika izmantots ūdens.</p> <p>Patika krāsas pludināt un gleznot visu tādu plūstošu un vieglu. Nepatika, ka klases puīši nedaudz traucēja stundas darbu, bieži vien liels troksnis.</p>
SZ2	+	Nav refleksijas.
SZ3	+	<p>Izmantoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Krāsu pludināšanu; • zīmējumu veidošanu gan sauso, gan slapjo uzklājumu; • papildmateriālu – marķieri un zīmuli. <p>Izdevās sapludināt krāsas smukos toņos. Neizdevās uzzīmēt precīzu bumbu.</p> <p>Patika izmantot dažādas krāsas, beigās izskatās koši. Nepatika tas, ka parasto zīmuli vairs nevarēja izdzēst.</p>
SM4	+	<p>Izmantoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • krāsu jaukšanu;

		<ul style="list-style-type: none"> • krāsu pludināšanu; • krāsu kontrolēšanu; • krāsu klāšanu slāņos; • papildmateriāls – marķieris. <p>Izdevās panākt, ka darbs izskatās viegls un gaišs. Neizdevās iekomponēt meiteni lapā – nedaudz novirzījās pa kreisi.</p> <p>Patika gleznot ar akvareļkrāsām. Nepatika, ka dažas līnijas nesanāca un nevarēja vairs izlabot.</p>
SM5	+	<p>Izmantoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • krāsu pludināšanu; • papildmateriāls – marķieris. <p>Izdevās gludi izpludināt krāsas. Neizdevās uzzīmēt precīzas kontūras.</p> <p>Patika, ka darbs veicās viegli un ātri. Nepatika, ka kavējuma dēļ nevarēja izvēlēties vēl citus paņēmienus.</p>
SZ6	+	<p>Izmantoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • krāsu pludināšanu; • krāsu jaukšanu; • sauso uzklājumu; • krāsu izcelšanu; • palīgmateriāls – rapitogrāfs. <p>Izdevās uztaisīt interesantu darbu, sanāca nedaudz citādāk, kā plānots, bet tāpat patīk. Neizdevās nokontrolēt krāsu kā gribētos.</p> <p>Patika tas, ka ar akvareli bija ērti gleznot. Nepatika, ka krāsa citreiz plūda, kur nevajag.</p>
SZ7	+	<p>Izmantoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • krāsu jaukšanu; • krāsu pludināšanu; • zīmējumu veidošanu – slapjais uzklājums; • krāsu šļakstīšana; • papildmateriāli – sāls, PVA līme. <p>Izdevās uzzīmēt bumbu, kuru vēlējos. Neizdevās kontrolēt krāsu – plūda visur, kur pati gribēja.</p>

		Patika brīvi izpausties un likt košas krāsas. Nepatika, ka izplūdusī krāsa izjauca visu kopskatu.
SZ8		n
SZ9	+	<p>Izmantoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Krāsu pludināšanu. <p>Izdevās ātri paveikt darbu. Neizdevās sarežģītāka kompozīcija – īpaši necentos.</p> <p>Patika, ka viegli varēja uzzīmēt. Nepatika strādāt ar akvareļkrāsām.</p>
SM10	+	<p>Izmantoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dažādus otas triepienus; • krāsu pludināšanu; • zīmējumu veidošanu – sauso uzklājumu; • krāsu efektu – krāsu šļakstīšanu. <p>Izdevās uztaisīt interesantu darbu. Neizdevās uzgleznot precīzas kontūras, grāmatas izskatās nedaudz neprecīzas un izplūdušas.</p> <p>Patika, ka darbs kopumā ir krāsains un haotisks. Nepatika, ka sākumā bija grūti izdomāt, ko zīmēt, tāpēc varbūt ideja varēja būt labāka.</p>
SM11	+	<p>Izmantoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dažādus otas triepienus; • krāsu jaukšanu; • krāsu pludināšanu; • zīmējumu veidošanu – sauso uzklājumu; • krāsu šļakstīšanu. <p>Izdevās uzzīmēt, ko gribēju, bet neizdevās uzzīmēt neko pozitīvu, jo skola nepatīk.</p> <p>Patika šļakstīt krāsu un taisīt interesantus punktiņus. Nepatika, ka viss darbs ir sarkanīgos toņos.</p>
SM12	+	<p>Izmantoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • krāsu pludināšanu; • krāsu jaukšanu; • krāsu kontrolēšanu;

		<ul style="list-style-type: none"> • zīmējumu veidošanu – sauso uzklājumu; • krāsu efekti – ūdens šļakstīšana, lazēšana; • papildmateriāli – flomāsters. <p>Izdevās panākt vēlamo ieceri. Nedaudz neizdevās kompozīcija – neliela nobīde.</p> <p>Patika strādāt ar akvareļkrāsām, tās skaisti plūda un bija vieglas un caurspīdīgas. Nebija nekas tāds, kas nepatīktu.</p>
SM13	+	<p>Izmantoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • krāsu pludināšanu; • zīmējuma veidošanu – sauso uzklājumu; • krāsas klāšanu kārtās; • efektus – krāsas šļakstīšanu; • papildmateriāli – sāls, flomāsteri. <p>Izdevās pludināt krāsu un uztaisīt baltus pleķus ar sāli, izskatījās skaisti. Neizdevās uzzīmēt precīzu aci.</p> <p>Patika sāls efekts un kā izskatās acs zīlīte. Īpaši nepatika strādāt ar akvareļkrāsām.</p>
SM14	+	<p>Izmantoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • krāsu pludināšanu; • papildmateriāls – flomāsters. <p>Izdevās uzzīmēt vienkāršu kompozīciju. Neizdevās īstenot iecerēto, jo tika kavētas mācību stundas.</p> <p>Patika pludināt krāsas, nepatika, ka bija pārāk īss laiks.</p>
SM15	+	<p>Izmantoja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • krāsu pludināšanu; • krāsu jaukšanu; • krāsu šļakstīšanu; • zīmējumu veidošanu – sauso uzklājumu; • krāsu klāšanu kārtās; • papildmateriāli – flomāsters, zīmulis, rapitogrāfs. <p>Izdevās panākt iecerēto ideju, izskatās nedaudz kā sapnī. Nebija nekas, kas neizdevās.</p>

		Patika strādāt ar akvareli, pludināt krāsas un panākt viegluma sajūtu. Domāju, ka interesantu kopskatu rada raibais fons un tas, ka kompozīcija ir diezgan viegla. Vēlējos vairāk parādīt, kā izskatās krāsu pludinājums ar neredzamiem šlakstītiem pilieniem.
--	--	--

5.9. Vērtējumi

Secinājumi par pedagoģisko procesu un skolēnu sasniegumiem pēc uzdevuma “PVA līmes kontūras”.

Šis uzdevums tika veikts divās nepilnās mācību stundās, kuras nebija pēc kārtas (nedēļā viena stunda). Pirmajā mācību stundā šim uzdevumam tika veltītas 20 minūtes un otrajā mācību stundā tika veltītas 16 minūtes. Pirmajā mācību stundā bija ieradušies 13 skolēni un otrajā bija 12 skolēni. Mācību stundas kavēja dažādi skolēni, katru reizi citi, līdz ar to radās sarežģījumi ar šiem kavējumiem – bija nepieciešams garāk paskaidrot uzdevumu un arī ilgāks laiks tā veikšanai. Pirmajā mācību stundā skolēni sāka strādāt ar PVA līmes kontūru vilkšanu. Vispirms bija jāizdomā, ko īsti zīmēs atbilstoši tēmai – daba. Nebija nepieciešams pirms tam sagatavot skici, jo darbam vajadzēja būt vienkāršam un brīvam. Tiem, kuriem bija grūtāk izdomāt, ko zīmēt, tika piedāvāti arī varianti, piemēram, mākoņi, saule, ziedi, dažādas lapas utt. Ar sižeta izvēli grūtības radās četriem skolniekiem. Kad tika izdomāts, ko katrs zīmēs uz savas lapas, tad varēja ņemt līmes tūbiņu. Kontūras bija jāspiež uzreiz no tūbiņas, lai veidotos precīza, bieza līmes līnija. Nebija jāizmanto otas. Bija nepieciešams zīmēt lielus un vieglus zīmējumus bez smalkām detaļām. Kā arī papildus jānorāda, ka kontūras jāzīmē tā, lai nesaplūst kopā, lai tās nav par biezu un lai ir laukums, ko pēc tam (otrajā stundā) aizklāt ar akvareļkrāsu. Skolniekiem ļoti gribējās spēlēties ar līmi, ik pa laikam izdomāja dažādas blēņas, uz lapas spieda līmi vairāk kā vajadzēja, gribēja arī viens otru noziest ar līmi, līdz ar to bija ļoti jāseko līdzī stundas gaitai un skolēnu darbībām, lai nenotiek neparedzētas lietas. Bieži nācās apsaukt šos skolniekus. Šāda disciplīna ir novērojama lielākajā daļā stundās. Ar skolniecēm nekādas nopietnas grūtības neradās. Kad kontūras tika uzzīmētas, tad darbus parakstīja un novietoja klases beigās, kur tiem jāžūst. Kopā tika iesākti 13 darbi.

Šim uzdevumam noderēja, ka stundas ir ar lielu pauzi – nedēļā viena stunda, līdz ar to, līmes zīmējumi ļoti labi varēja nožūt līdz nākamajai mācību stundai.

Otrajā mācību stundā bija jāatkārto veicamais uzdevums, no jauna jāpaskaidro kas jādara, kā jāzīmē kontūras, tiem skolēniem, kuri nebija pirmajā stundā. Tie, kuri bija jau darbu iesākuši,

ņēma nožuvušās lapas ar līmes kontūrām. Bija nepieciešams sakārtot darba vietu ar akvareļkrāsā, ūdens traukiem un otām – ar to grūtības neradās. Arī ar krāsas klāšanu grūtības neradās, katrs izvēlējās sev piemērotākās krāsas, kas atbilda katra konkrētajam sižetam. Bija skolēni, kurus vajadzēja iedrošināt rīkoties. Ar lielu drosmi un radošām domām skolēni aizklāja savas lapas ar krāsu, kur jau iepriekš tika uzklātas līmes kontūras. Kad krāsa tika uzklāta, varēja novērot, ka paliek baltas līnijas – kontūras. Krāsu varēja klāt gan katrā laukumā citā tonī, gan arī vienu toni krāsot visam pāri un tāpat radās baltās krāsas līnijas – kontūras. Skolēni, kuri šajā stundā uzzīmēja tikai kontūras, lika darbus žāvēties un bija nepieciešams nākt uz konsultācijām tos pabeigt. Diemžēl, viņi neatrada laiku, lai to izdarītu, izmantoja arī dažādus aizbildinājumus, lai darbu līdz galam neveiktu.

Kad lapas tika noklātas ar krāsu, parādījās katra skolēna konkrētais līmenis un centība. Skolēnus varēja sadalīt trīs līmeņos – zemā, vidējā un augstā līmenī. Kopā tika pabeigti 10 darbi.

Visus nepieciešamos līdzekļus nodrošināja skola (papīrs, līme, krāsas, otas).

Lai novērtētu skolēnu sasniegumus tika uzdoti arī refleksijas jautājumi, ko apguva, kas izdevās, kas neizdevās. Darbi tika vērtēti arī atbilstoši izveidotajiem kritērijiem. Par PVA līmes kontūru darbiem augstu vērtējumu jeb atzīmi 9 (teicami) vai 10 (izcili) saņēmuši 2 skolēni, optimālu vērtējumu jeb atzīmi 6 (gandrīz labi), 7 (labi) vai 8 (ļoti labi) saņēmuši 7 skolēni, pietiekamu vērtējumu jeb atzīmi 4 (gandrīz viduvēji) vai 5 (viduvēji) saņēma 1 skolēns. Salīdzinot vērtējumus, lielākai daļai ir optimāls līmenis.

Salīdzinot skolēnu darbus un zināšanas pēc refleksijas jautājumiem, var secināt, ka viņi ir kļuvuši drosmīgāki, ir radusies interese par jaunu paņēmienu, kuru iepriekš nebija apguvuši, saprot, ka darbu un tā vērtējumu ir ietekmējusi arī uzvedība stundās. Meitenēm darbi izdevās kārtīgāki un ar nedaudz sarežģītākiem zīmējumiem, bet tas šajā uzdevumā nebija galvenais. Galvenais bija apgūt, kā ir strādāt un zīmēt ar PVA līmi, kad nav jāizmanto ota, un novērot, kāds rezultāts rodas, ja kontūras zīmē nevis ar krāsām bet ar cita veida materiālu. Vērtējumus skatīt 5.9.tabulā Trīs skolēnu vērtējumu analīzes skatīt 5.10.tabulā.

Vērtēšanas tabula uzdevumam “PVA līmes kontūras”

Skolēna kods	Līmes paņēmieni (2 punkti)	Atbilstība tēmai (1 punkti)	Darbs ir krāsains (1 punkti)	Kompozīcijas risinājums (2 punkti)	Darbs ir rūpīgs (3 punkti)	Radošums (1 punkti)	Punkti kopā (10 punkti)	Vērtējums par darbu ar PVA līmes kontūrām
SM1	1	1	1	1	2	1	7	7
SZ2	-	-	-	-	-	-	-	-
SZ3	1	1	1	1	1	1	6	6
SM4	2	1	1	1	2	1	8	8
SM5	-	-	-	-	-	-	-	-
SZ6	1	1	1	1	2	1	7	7
SZ7	1	1	1	1	1	0	5	5
SZ8	-	-	-	-	-	-	-	-
SZ9	-	-	-	-	-	-	-	-
SM10	1	1	1	1	2	1	7	7
SM11	2	1	1	2	2	1	9	9
SM12	1	1	1	2	1	1	6	6
SM13	1	1	1	1	1	1	6	6
SM14	-	-	-	-	-	-	-	-
SM15	2	1	1	2	2	1	9	9

Vērtējumu analīze uzdevumam “PVA līmes kontūras”

Skolēna kods	Darba reprodukcija	Vērtējums	Apraksts
SZ7		5	<p>Līmes paņēmiens vēl jāmācās. Zīmētas pārāk maz līnijas, varēja pamēģināt vairāk. Darbs atbilst tēmai – daba. Darbs ir krāsains. Varēja izmantot vēl kādu krāsu, lai izmēģinātu krāsu jaukšanos. Kompozīcijas risinājums ir pārāk vienkāršs.</p>
SM10		7	<p>Līmes kontūras uzzīmētas labi, izmēģinātas arī dažādas formas, taču zīmējums atbilst zemākas klases līmenim. Egles ir uzzīmētas atbilstoši stereotipiem, bet varēja tās uzzīmēt interesantākā veidā. Darbs atbilst tēmai – daba un ir krāsains. Kompozīcijas risinājums ir labs, ainava ir iecentrēta lapā, tikai viens mākonis jau ir nedaudz par tuvu lapas malai. Darbs ir izpildīts daļēji rūpīgi, nepieciešama lielāka precizitāte. Ar akvareļu krāsām ir mēģināts panākt gaišākas un tumšākas vietas – pludinātas krāsas.</p>

SM11		9 Līmes kontūras ir uzzīmētas ļoti labi, var saskatīt precīzas robežas, ir izmēģinātas arī dažādas formas un arī dažādi līniju veidi. Darbs atbilst tēmai – daba un ir krāsains. Kompozīcijas risinājums ir ļoti labs, tiek izmēģināts arī krāsu pludināšana un krāsu jaukšana. Darbs varēja būt nedaudz rūpīgāks, kā arī puķes tiek zīmētas atbilstoši stereotipiem, taču varēja uzzīmēt nedaudz citādāk – atbilstoši 7.klases līmenim.
------	---	---

Secinājumi par pedagoģisko procesu un skolēnu sasniegumiem pēc uzdevuma “Puzle”.

Šis uzdevums tika veikts 4 nepilnās mācību stundās. Pirmajā stundā tika veltītas 13 minūtes, otrajā stundā 19 minūtes, trešajā stundā 40 minūtes un ceturtajā stundā 40 minūtes. Šo uzdevumu veica paralēli ar pirmo uzdevumu “PVA līmes kontūrām”, jo kad kontūras tika uzzīmētas – tām bija jāžūst, līdz ar to, varēja iesākt skices zīmēšanu. Pirmajā stundā darbu iesāka 13 skolēni, otrajā stundā bija ieradušies 12 skolēni, kuri turpināja darbu, bija arī skolēni, kuri nebija iepriekšējā stundā, līdz ar to bija jāiepazīstina ar uzdevuma nosacījumiem. Trešajā un ceturtajā stundā bija ieradušies 13 skolēni. Mācību procesā piedalījās visi klases skolēni, taču daži ar nelieliem kavējumiem. Beigās darbs laikā tika pabeigts 14 skolēniem.

Pirmais, kas bija jādara – jāzīmē skice atbilstoši tēmai – par skolas dzīvi. Grūtāk izdomāt bija vienam skolēnam, kurš ir diezgan bailīgs un baidās sabojāt savu darbu ar nepareizām līnijām. Līdz ar to, šis skolēns bija daudz vairāk jāiedrošina nekā citi. Nedaudz vēlāk un lēnāk nekā pārējie skolēni, taču maza skice bija gatava un ideja, ko tālāk gleznot – skaidra. Pārējie skolēni skicējot izpaudās visādi, cits vairāk un plašāk, cits lēnām, kārtīgi un ar maziem zīmējumiem.

Nākamais solis šim uzdevumam – izgriezt šablonu. Skolēniem tika iedoti jau sagatavoti lieli šabloni, kas bija A3 lapas izmēros. Katram bija jāpaņem jauna lapa un jānovieto šablons uz lapas un jāizgriež savs puzzles gabals. Visi kopā izdomāja, kuram būs kurš puzzles gabals, lai beigās veidotos viena liela puzzle. Ar šo uzdevumu lieliski tika galā lielākā daļa skolēnu. 4 skolēniem bija nepieciešama maza palīdzība, lai varētu veikt nelielas korekcijas savu lapu. Bija jāatgādina, lai, neaizmirst lapas virzienu, jo ja to mainīs, tad puzzles gabaliņš vairs neiederēsies klāt citu gabaliņiem. Vēlāk visi veiksmīgi izgriezta savu puzzles gabaliņu un parakstīja to, lai nesajūk virzieni.

Tālāk seko solis, kad sava skices ideja bija jāpārnes uz savu izgriezto puzzles gabaliņu. Pēc tam, varēja sākt savu darbu gleznot ar akvareļkrāsām. Skolēniem nerodas problēmas un grūtības ar savu darba vietas sakārtošanu, nevieta uz saviem galdiem visus nepieciešamos materiālus. Skolēni gleznoja, izmantojot iepriekš apgūtās zināšanas un prasmes. Bija nepieciešams iekļaut savā darbā vairākus akvareļu tehnikas paņēmienus, kā arī augstākai atzīmes iegūšanai savu darbu varēja papildināt ar citām tehnikām, lai darbs veidotos interesantāks un krāšņāks. Skolēnus ļoti daudz vajag uzmundrināt un iedrošināt, jo daudzi baidās kaut ko sabojāt. Mācību procesā ik pa laikam, kāds uzdod jautājumu vai drīkst nekrāsot, jo grib atstāt melnbaltu ar zīmuli – taču tas ir tāpēc, ka rodas nogurums un slinkums. Līdz ar to, skolēniem ir jāpaskaidro un jāatgādina sasniedzamie rezultāti, ka tiek apgūta tieši akvareļu tehnikas pielietošanas prasmes, tātad darbu nevar atstāt nekrāsotu. Skolēni bieži vien sagaida, ka viņiem nedaudz palīdzēs un vairāk motivēs.

Kopumā skiču zīmēšana aizņēma 13 minūtes, puzzles gabaliņa izgriešana – 19 minūtes un puzzles gabaliņa aizpildīšana un apgleznošana – 2 x 40 minūtes.

Skolēni savā noslēguma darbā izmantoja šādus akvareļu tehnikas paņēmienus:

- dažādi otas triepieni – mazi un lieli, gari un īsi. Izmantoja vairākas otas, kas radīja šos dažādos triepienus;
- krāsu jaukšana – visbiežāk krāsas nejauca atsevišķā traukā, bet gan uzreiz uz lapas;
- krāsu pludināšana – pludināja gan vienu krāsas toni, gan arī pludināja vairākus toņus kopā, arī taisīja vairākas gradācijas – no gaišāka uz tumšāku;
- krāsu kontrolēšana – vilka kontūras ar PVA līmi, lai krāsa neplūst tur, kur nav plānots. Tāpat arī krāsu kontrolēja neklājot to blakus jau slapjam laukumam, tad tā neplūda;
- zīmējuma veidošana – sausais uzklājums, slapjais uzklājums;

- krāsu efekti – izmantoja krāsu šļakstīšanu un lazēšanu;
- krāsu klāšana slāņos;
- dažādu palīglīdzekļu izmantošana - PVA līme, sāls, sūklīši.

Lai novērtētu skolēnu darbus, tika izdalīti refleksijas jautājumi uz kuriem bija jāatbild rakstiskā veidā. Tika noskaidrots, ka lielākai daļai skolēnu šis uzdevums šķita interesants, jo nekad tādu nebija veidojuši. Skolēniem interesanti bija tas, ka strādāja individuāli, taču beigās radīja vienu lielu darbu. No refleksijām var secināt, ka skolēni visvairāk izmantoja pludināšanas paņēmieni un interesantākais paņēmiens bija, kad uz slapjas krāsas laukuma uzbēra sāli un tas veidoja baltus pleķus. Tie, kuri vēlējās pamēģināt vairākas tehnikas, tie pārsvarā izmantoja marķierus, lai apvilktu kontūras.

Skolēni paši arī piedalījās vērtēšanā – mācījās analizēt, paskaidrot un novērtēt. Tikai retais jutās gana drošs, lai novērtētu darbu, komentētu un paskaidrotu rezultātu. Lielākā daļa uz lapiņām salika iegūtos punktus un izteikt savu komentāru nevēlējās. Ar šo var secināt, ka skolēniem vairāk jāmacās analizēt un izteikt savas domas. Labi noderētu arī analizēt mākslinieku darbus un salīdzināt tos. Tas būtu ieteikums turpmākai attīstībai.

Par puzzles gabaliņa veidošanas darbiem augstu vērtējumu jeb atzīmi 9 (teicami) vai 10 (izcili) saņēmuši 5 skolēni, optimālu vērtējumu jeb atzīmi 6 (gandrīz labi), 7 (labi) vai 8 (ļoti labi) saņēmuši 7 skolēni, pietiekamu vērtējumu jeb atzīmi 4 (gandrīz viduvēji) vai 5 (viduvēji) saņēma 2 skolēns. Salīdzinot vērtējumus, lielākai daļai ir optimāls līmenis.

Kopumā klasē uzvedība ir laba, taču ir daži skolnieki, kuri ir jāapsauc diezgan bieži, jo viņiem ir grūti koncentrēties, ir liela vēlme kustēties un īsti nedarīt uzdotos darbus. Tiklīdz skolā nav divi indivīdi, tad klases kopējā uzvedība krietni uzlabojas. (Vērtējumus skat. 5.11.tabulā) Trīs skolēnu vērtējumu analīzes skatīt 5.12.tabulā.

Vērtēšanas tabula uzdevumam "Puzle"

Skolēna kods	Puzles gabaliņa atbilstība izmēriem (1 punkti)	Atbilstība tēmai (2 punkti)	Darbs ir krāsains (1 punkti)	Tehnikas pielietošanas prasmes (3 punkti)	Kompozīcijas risinājums (2 punkti)	Darbs ir rūpīgs (3 punkti)	Radošums (1 punkti)	Punkti kopā (13 punkti)	Vērtējums par darbu ar PVA līmes kontūrām
SM1	1	2	1	2	1	3	1	11	8
SZ2	1	1	1	2	1	1	0	7	5
SZ3	1	2	1	3	1	2	1	11	8
SM4	1	2	1	3	1	3	1	12	9
SM5	1	2	1	1	1	2	0	8	6
SZ6	1	2	1	3	2	3	1	13	10
SZ7	1	2	1	3	1	1	1	10	7
SZ8	n								
SZ9	1	2	1	1	1	1	0	7	5
SM10	1	2	1	3	2	2	1	12	9
SM11	1	2	1	2	1	2	1	10	7
SM12	1	2	1	3	2	2	1	12	9
SM13	1	2	1	3	1	2	1	11	8
SM14	1	2	1	2	1	1	1	9	6
SM15	1	2	1	3	2	3	1	13	10

Vērtējumu analīze uzdevumam “Puzle”

Skolēna kods	Darba reprodukcija	Vērtējums	Apraksts
SZ9		5	<p>Puzles gabals tika izgriezts precīzi. Darbs atbilst tēmai – skolas dzīve – ir attēlota mācību klase. Darbā izmantots tikai viens akvareļa tehnikas paņēmieni. Varēja izmantot vairākus, lai darbs būtu interesantāks un papildītāks. Kompozīcija iet ārā no lapas, varēja izveidot labāku izvietojumu. Darbs varēja būt rūpīgāks un precīzāks. Nav precīzi aizklāti krāsu laukumi. Pati ideja par klasi arī nav oriģināla, varēja attēlot, kas notiek šajā klasē, aizpildīt vairāk lapas laukumu un izmantot vairākus tehnikas paņēmienus.</p>
SM1		8	<p>Puzles gabals tika izgriezts precīzi. Darbs atbilst tēmai un ir krāsains. Darbā iz izmantoti paņēmieni – krāsu jaukšana, krāsu pludināšana, kontrolēšana, zīmējuma veidošana – sausais uzklājums. Kompozīcijas risinājums varēja būt labāks – zīmējums ir pārāk tuvu malai un ir daudz brīvas vietas labajā pusē. Darbs ir</p>

			izpildīts rūpīgi. Ideja ir laba – skolniecei patīk lasīt grāmatas, taču risinājums varēja būt veiksmīgāks, lai nerodas sajūta, ka kājas stāv uz grāmatas.
SZ6		10	Puzles gabals tika izgriezts precīzi, darbs atbilst tēmai un ir krāsains. Ir izmantoti vairāki paņēmieni - krāsu pludināšana, krāsu jaukšana, sausais uzklājums, krāsu izcelšana un izmantots palīgmateriāls – rapitogrāfs. Kompozīcija labā ir laba. Ideja ir oriģināla, tiek izmantotas košas un izteiksmīgas krāsas un interesants krāsu pludinājums. Darbs ir izpildīts ļoti rūpīgi un precīzi.

Noslēguma analīze.

Kopumā autore secina, ka skolēni ir sapratuši uzdotos uzdevumus un veiksmīgi tos arī izpildījuši. Tēmas beigās skolēni jau prata pielietot ar tēmu saistītos terminus un jutās drošāki strādāt akvareļu tehnikā. Skolēni pozitīvi vērtē puzzles veidošanas procesu, jo brīdī, kad izlika savus darbus pie sienas, tad saprata cik nozīmīgs ir katra darbs, jo kopā veido vienu lielu skaistu mākslas darbu.

Dažiem grūtības sagādāja noturēt koncentrēšanos uz visu mācību procesu, bija liela vēlme pēc izkustēšanās, tāpēc ļoti tika izbaudīti brīži, kad varēja kārtot darba galdu un nedaudz pastaigāt pa klasi. Grūtības radās arī ar darbu analizēšanu, vērtēšanu un komentēšanu, jo līdz šim tas īsti nebija darīts. Bet ar nelielu palīdzību un uzvedinošiem jautājumiem skolēni tomēr tika galā veiksmīgi.

TERMINU SKAIDROJUMI

- **Ainava** - tēlotājas mākslas žanrs, arī atsevišķs darbs, kas atveido dabas tēlu. Eiropas mākslā ainava par patstāvīgu žanru sāka attīstīties 15. - 16.gs. Par izcilākajiem ainavistiem uzskata holandiešu gleznotājus J. van Goienu, s. Van Reisdālu un J. van Reisdālu. (Blūma 2005, 6)
- **Akvarelis** - gleznojums ar akvareļkrāsām, galvenokārt uz papīra. Kā tehnika akvarelis pazīstams jau kopš senajiem laikiem (Senajā Ēģiptē), bet par patstāvīgu glezniecības veidu akvarelis nostiprinājās tikai 18.gs. beigās. Par akvareļa lielmeistariem jāuzskata O. Frangonārs un I. Robērs Francijā. Latvijas kultūras vēsturē nozīmīgi ir J. K. Broces akvareļi. (Blūma 2005, 9)
- **Akvareļkrāsas** - ūdenskrāsas - krāsas ar augu līmes saistvielu. A. raksturīgs ļoti rūpīgs pigmenta izberzums un liels līmes procents, jo līmei tiek piemaisīts medus, cukurs, glicerīns. A. mēdz būt cietas (plāksnītēs), pusmīkstas (trauciņos) un mīkstas (tūbiņās). A. raksturīgākās īpašības - caurspīdīgums; parasti cauri noklātām krāsām redzama papīra faktūra. (Blūma 2005, 9)
- **Attīstība** - Neatgriezeniska norise, kurā rodas kvalitatīvas izmaiņas; veidošanās, pilnveidošanās. (Latvian Oxford Living Dictionaries)
- **Daba** – Viss, kas eksistē, bet nav cilvēka radīts; apkārtējās vides parādību kopums (reljefs, klimats, augu un dzīvnieku valsts u. tml.), kas radies bez cilvēka līdzdalības. (“Tēzaurus” skaidrojošā un sinonīmu vārdnīca)
- **Faktūra** - īpaši izveidota vai dabiska virsma mākslas darbā. (Blūma 2005, 42)
- **Fizioloģija** - Procesu un funkciju kopums, kas notiek dzīvā organismā vai tā daļās; mācība par šiem procesiem un funkcijām. (Latvian Oxford Living Dictionaries)
- **Fons** - mākslas darbā mazsvarīgākā virsma vai daļa, kuras priekšā izceļas galvenais. Fons parasti rada darba dziļumu. (Blūma 2005, 44)
- **Formāts** – papīra lapas forma. Izplatītākie ir ainavas, portreta un kvadrāta formāti. (Bārnsa – Meliša 2007, 122)
- **Gaismēna** - gaismas un tumsas, gaišā un tumšā gradācijas, dažādu spilgtumu krāsu, toņu, atspīdumu sadalījums, kas ļauj priekšmetu uztvert kopā ar apkārtējo gaismas un gaisa vidi. (Blūma 2005, 48)
- **Glezniecība** - tēlotājas mākslas veids, kas ar krāsām, līnijām, gaismēm uz plaknes - audekla, koka, papīra, kartona, sienas, apmetuma rada mākslas tēlus. (Blūma 2005, 50)
- **Iedzimtība** - Organisma spēja saglabāt pēcnācējos savas īpašības, pazīmes. (Latvian Oxford Living Dictionaries)

- **Izskrāpēšana** – sausas krāsas slāņa izņemšana līdz baltam papīram, izmantojot asu asmeni. Tehniku izmanto gaismas efektu radīšanai. (Bārnsa – Meliša 2007, 122)
- **Izstāde** - Pasākums, kura mērķis ir parādīt publiskai apskatei kādu (piemēram, mākslas darbu, priekšmetu) kopumu; publiskai apskatei izvietotais (kā) kopums; vieta, kur (kas) izstādīts. (“Tēzaurus” skaidrojošā un sinonīmu vārdnīca)
- **Klusā daba** - tēlotājas mākslas žanrs, kas atveido kompozīcijā sakārtotus sadzīves priekšmetus, ziedus un augļus. (Blūma 2005, 84)
- **Kolorīts** - krāstoņu savstarpējo attiecību sistēma mākslas darbā. (Blūma 2005, 87)
- **Kompozīcija** - daiļdarba uzbūve, daļu izkārtojums un to savstarpējā saistība. Glezniecībā un grafikā ir svarīgi apvienot dažādos kompozīcijas elementus - līnijas, krāsu laukumus, gaismas, ēnas u.c., tā lai tie būtu viens veselums. (Blūma 2005, 87)
- **Krāsa, krāsu materiāls** - viendabīga organisku un neorganisku pigmentu suspensija, plēvi veidojošā viela. Krāsas iedalās divās pamatgrupās: ahromatiskās krāsas (balta, melna) un hromatiskās krāsas (7 varavīksnes krāsas - sarkans, oranžs, dzeltens, zaļš, gaiši zils, zils, violets). (Blūma 2005, 92)
- **Krāsu klāšana slāņos** – krāsas klāšana uz jau nožuvuša krāsas slāņa. Atšķirībā no lazēšanas šajā tehnikā var izmantot tumšas un blāvas krāsas, tā pirmais krāsas slānis nav redzams cauri nākamajiem. (Bārnsa – Meliša 2007, 123)
- **Kritērijs** - Noteicošā būtiskā pazīme, kas atšķir, norobežo priekšmetus, parādības. (“Tēzaurus” skaidrojošā un sinonīmu vārdnīca)
- **Lazēšana** – caurspīdīgas krāsas klāšana uz citas, nožuvušas krāsas slāņa. Tādējādi pirmās krāsas slānis redzams cauri otrajai, radot jaunu krāsu. (Bārnsa – Meliša 2007, 123)
- **Mākslinieks** - Cilvēks, kas darbojas kādā mākslas nozarē. Cilvēks, kas sasniedzis augstu meistarību, pilnību (kādā praktiskās darbības nozarē). (“Tēzaurus” skaidrojošā un sinonīmu vārdnīca)
- **Paleta** – krāsu jaukšanas laukums, parasti – ar atsevišķiem nodalījumiem, lai atšķirīgas krāsas nesajauktos. (Bārnsa – Meliša 2007, 124)
- **Pamatkrāsas**, pigmentu primārās krāsas - spektra krāsas, kas vairs nav sadalāmas un tās nevar iegūt, sajaucot citas krāsas. Pamatkrāsas ir sarkanā, dzeltenā un zilā krāsa. (Blūma 2005, 129)
- **Perspektīva** - priekšmetu attēls plaknē atbilstoši to šķietamajam lieluma, kontūru u.c. pārmaiņām, kas atkarīgas no tā, cik tālu šie priekšmeti atrodas no skatītāja. (Blūma 2005, 133)

- **Plenērs** - gleznošana brīvā dabā, saules gaismas un atmosfēras iedarbības izraisīto dabas krāsu nianšu attēlojums gleznā. (Blūma 2005, 138)
- **Pretkrāsas** – krāsas, kuras krāsu aplī atrodas viena otrai pretī. (Bārnsa – Meliša 2007, 124)
- **Puzle** - Spēle, kurā jāsaliek dažādas formas krāsaini kartona gabaliņi, lai iegūtu noteiktu attēlu. (“Tēzaurus” skaidrojošā un sinonīmu vārdnīca)
- **PVA līme** – Speciāli sagatavota saistviela, ko izmanto līmēšanai. (“Tēzaurus” skaidrojošā un sinonīmu vārdnīca)
- **Raksturs** - Cilvēka būtiskāko, noturīgāko psihisko īpašību un paradumu kopums, kas atklājas viņa rīcībā. Īpašības, kas piemīt patstāvīgas, noteiktas un enerģiskas dabas cilvēkiem. Mākslā – tēls ar spilgtām īpašībām. (Latvian Oxford Living Dictionaries)
- **Skice** - Attēls, kurā vispārināti, arī vienkāršoti, nedetalizēti ir fiksētas (kā veidojama, piemēram, mākslas darba, celtnes) galvenās iezīmes; attēls, kurā vispārināti ir fiksēts kāds iespaids, iecere, ideja u. tml. (“Tēzaurus” skaidrojošā un sinonīmu vārdnīca)
- **Šablons** - Paraugš, pēc kura masveidā izgatavo ko vienādu, citu citam līdzīgu. Tas, ko atdarina (parasti) bez radošas pieejas, oriģinalitātes meklējumiem. (“Tēzaurus” skaidrojošā un sinonīmu vārdnīca)
- **Šlakstīšana** – krāsas izšlakstīšana uz gleznas ar krāsā samērcētu otu tā, lai plankumi un traipi veidotu faktūru. (Bārnsa – Meliša 2007, 125)
- **Temperaments** - Noturīgs cilvēka psihisko īpašību kopums, kas izpaužas viņa attieksmē pret apkārtni. (Latvian Oxford Living Dictionaries)
- **Tonis** – krāsas relatīvais gaišums vai tumšums. Krāsas toni var mainīt, atšķaidot krāsu ar ūdeni vai sajaucot ar tumšāku pigmentu. (Bārnsa – Meliša 2007, 125)
- **Vērtējums** - Paveikta darbība VĒRTĒT; atzinums (par kā vērtību, labumu, noderīgumu). (Latvian Oxford Living Dictionaries)
- **Zīmējums** - attēls, kas iegūts, zīmējot uz jebkuras virsmas ar sausu vai mitru priekšmetu. Zīmējumu mākslinieks rada vienā eksemplārā, strādādams uz papīra ar zīmuli, spalvu, otu, krītu, ogli, u. tml. (Blūma 2005, 184)

SECINĀJUMI

1. Akvareļu tehnika skolās, kā viens no gleznošanas veidiem, ir interesants un vajadzīgs. Ja guašu krāsas tiek izmantotas biežāk, tad akvareļkrāsas skolēniem liekas daudz interesantākas, jo tas ir kas jauns un retāk izmantots. Skolēni apgūst jaunas iespējas un prasmes, kā strādāt konkrētajā tehnikā. Akvareļu tehnika, gluži kā visām citām tehnikām, ir savas īpašības un paņēmieni, kā ar to gleznot. Šie pamata paņēmieni tiek apgūti skolā, taču īsts mākslinieks tos apgūst visā savā gleznošanas pieredzē, jo prasmes ir jāattīsta visu laiku. Akvareļu krāsas bieži vien nav prognozējamas un arī gleznošanas process nav prognozējams, līdz ar to, šie mākslas darbi var sanākt citādāki kā plānots, jo krāsas mēdz saplūst, kad to nevajag un neplūst, kad to vajag. Nepieciešams daudz eksperimentēt un brīvi izpausties nevis saspringti censties uzgleznot vēlamo.

2. Skolēniem bieži vien patīk eksperimentēt un atklāt jaunas iespējas, kā var savu darbu padarīt interesantāku. Līdz ar to akvareļu tehnika sniedz skolēniem vēlamo – interesantu mācību procesu un neprognozējamu rezultātu.

3. Lai uzgleznotu interesantu darbu atbilstošu savām iecerēm, autore ir apkopojusi akvareļu tehnikas paņēmienus, lai noskaidrotu, kuri skolēnus aizrauj daudz vairāk un kurus tie izmanto biežāk. Balstoties uz dažādiem apgalvojumiem un darbu rezultātiem, var secināt, ka skolēnus mācību procesā ļoti aizrāva krāsu pludināšana, jo līdz ar to var veidoties jaunas neprognozējamas krāsas nokrāsas un toņi.

4. Uzdevumu kopa “PVA līmes kontūras” izpētīta kā radoši praktisks uzdevums mācību stundām 7.klasē, lai iepazītos un apgūtu akvareļu tehnikas paņēmienus un varētu tos pielietot arī turpmāk.

5. Uzdevumu kopa “Puzle” izpētīta kā radoši praktisks uzdevums mācību stundām 7. klasē un veiksmīgi īstenota un apkopojot rezultātus, noskaidrots, ka diplomdarba mērķis ir sasniegts. Tika noskaidrots, kuri akvareļa tehnikas paņēmieni ieinteresē skolēnus mācību procesā. Autore uzdevumu izstrādājusi balstoties uz teorētiskajā daļā izpētīto un apkopoto akvareļu tehnikas paņēmieni un ieteikumu kopumu. Šie paņēmieni un ieteikumi tika pielietoti pedagoģiskajā darbībā, kuri sekmējuši pozitīvu un interesantu mācību procesu, lai skolēni nonāktu līdz vēlamajam rezultātam apgūt akvareļu tehniku.

6. Uzdevumu kopas “Puzle” rezultāti liecina par to, ka skolēni ir apguvuši ar tēmu saistītos terminus, iepazīlušies ar apkopotajiem akvareļu tehnikas paņēmieniem, analizējuši sev tīkamākos un pielietojuši tos savā mācību procesā, lai radītu paši savu puzles gabalu, kurā izmantojuši sev interesantākos tehnikas paņēmienus. Viņi prot atšķirt un sagrupēt akvareļu

tehnikas darbus no citu tehniku darbiem un izprot akvareļu tehnikas pielietošanas nozīmi pedagoģiskajā procesā. Apkopojos apgūto zināšanu un prasmju līmeni, var secināt, ka skolēni jūtas drošāki un apgūtās prasmes ir augstākā līmenī nekā teorētiskās zināšanas, taču kopumā zināšanas un prasmes ir sasniegušas augstāku līmeni nekā tās bija pirms tēmas apgūšanas.

7. Prognozējot turpmāko pedagoģisko darbību, autore ierosina skolēniem biežāk trenēt un attīstīt ne tikai prasmi rīkoties ar krāsām, bet arī teorētiskās zināšanas, lai būtu daudz vieglāk analizēt gan savu, gan citu darbus, kā arī izteikt savas domas, komentēt un pamatot savus apgalvojumus. Kā arī iesaka akvareļa tehniku apgūt jau agrākā vecumā. To var darīt jau no 1.klases, protams, ar vieglākiem uzdevumiem, piemēram, krāsu pludināšanu.

IZMANTOTĀ LITERATŪRA UN AVOTI

1. Acuarela, C., Creative watercolor – Barron's, 2010 (143.lpp)
2. Bārnsa – Meliša, G., Meistardarbnīca. Akvarelis – Zvaigzne ABC, 2007 (127.lpp)
3. Biography.com Editors. «Georgia O'Keeffe». *Biography Channel*. A&E Television Networks, 2016. gada 26. augusts. [skatīts: 19.04.19.] Pieklūve: <https://www.biography.com/artist/georgia-okeeffe>
4. Blūma, D., Mazā mākslas vēstures terminu vārdnīca – Zvaigzne ABC, 2005 (225.lpp)
5. Burdick, S., Plein Air Painting in Watercolor – Waler Foster Publishing, 2003 (64.lpp)
6. Daglasa - Kūpere, H., No krāsas līdz gleznai, rokasgrāmata - Rīga: Zvaigzne ABC, 2004 (256.lpp)
7. Durlak, A. J., Domitrovich, E. C., Weissberg, P. R., Gullotta, P. T., Handbook of social and emotional learning - New York: The Guilford Press, 2015 (634.lpp)
8. Galerija “Jēkabs”, [skatīts: 6.04.19.] Pieklūve: <http://paintings.lv/lv/artist/100?view=about>
9. Laneerī – Dažāna. N., Glezniecības enciklopēdija - Jumava, 2004 (272.lpp)
10. Ilustrētā vārdnīca pasaulē un Latvijā [skatīts: 20.03.19.] Pieklūve: https://www.artermini.lv/raksts_new.php?searchstr=akvarelis
11. Kalvāns, Ē., Attīstības psiholoģija – Rēzekne, 2018 (69. lpp)
12. Latvian Oxford Living Dictionaries [skatīts: 19.04.19.] Pieklūve: <https://lv.oxforddictionaries.com/>
13. Mārtinsone, K., Mākslu metodes un tehnikas profesionālajā darbībā - Rīga: RaKa, 2010 (213.lpp)
14. Millere, R., Segleniece, K., Bērna augšana un attīstība – Zvaigzne, 1977 (79. lpp)
15. Noteikumi par valsts pamatizglītības standartu, pamatizglītības mācību priekšmetu standartiem un pamatizglītības programmu paraugiem. Ministru kabineta noteikumi Nr.468, 12.08.2014., Rīga: Ministru kabinets. [Skatīts: 20.04.19.] Pieklūve: <https://likumi.lv/doc.php?id=268342>
16. Ozola, E., Krāsas uztvere un iedarbība – Jumava, 2006 (152.lpp)
17. Prince, Eileen S.,– Chicago: Zephur Press, 2008 (190.lpp)
18. Puškarevs, I., Bērnu un pusaudžu augšana un attīstība – Rīga, 1989 (79.lpp)
19. Sīmane, Z., Vizuālā māksla 1.-9. klasē, Skolotāja grāmata - Lielvārds: Lielvārds, 1998 (71.lpp)

20. Tēzaurš skaidrojošā un sinonīmu vārdnīca [skatīts: 19.04.19.] Pieklūve:
<http://www.tezaurs.lv/>
21. Vecumposmu attīstības īpatnības bērniem. [skatīts: 6.03.19.] Pieklūve:
http://www.bti.gov.lv/lat/metodiska_palidziba/metodiskie_ieteikumi_darba_ar_bernie_m/?doc=818
22. Vilsons. A., Māksla un arhitektūra biogrāfijās, 1.sējums – Rīga: “Latvijas enciklopēdija”, 1995 (239. lpp)
23. Vizuālā māksla 1.-9. klasei. Pamatizglītības mācību priekšmeta programmas paraugs. [skatīts: 19.04.19.] Pieklūve:
<https://visc.gov.lv/vispizglitiba/saturs/dokumenti/programmas/pamkolai/vizmaksla.pdf>
24. Webb, F., Watercolors paintings [skatīts: 19.04.19.] Pieklūve:
<https://watercolorpainting.com/frank-webb-2/>

Reprodukcijas

25. Sūniņš. K., “Daugava”, 1974 [skatīts: 15.04.19.] Pieklūve:
<https://www.antoniam.lv/lv/gleznieciba/sunins-karlis/daugava-7595/>
26. Sūniņš, K., “Bērzu birzs”, 1960 [skatīts 15.04.19.] Pieklūve:
<https://www.antoniam.lv/lv/gleznieciba/sunins-karlis/berzu-birzs-6491/>
27. Fridrihsons, K., “Pārdomās” [skatīts 15.04.19.] Pieklūve: <http://paintings.lv/lv/artist/63>
28. Fridrihsons, K., “Venta pie Kuldīgas” [skatīts 15.04.19.] Pieklūve:
<http://paintings.lv/lv/artist/63>
29. O’Keeffe, G., “Jack-in-the-Pulpit No.3”, 1930 [skatīts 15.04.19.] Pieklūve:
<https://www.artsy.net/artwork/georgia-okeeffe-jack-in-the-pulpit-no-dot-3>
30. Ameļkovičs, A., “Ceriņi”, 2015 [skatīts: 15.04.19.] Pieklūve:
<https://www.antoniam.lv/lv/gleznieciba/amelkovics-andrejs/cerini-6109/>
31. Ameļkovičs. A., “Janvāris”, 2015 [skatīts 15.04.19.] Pieklūve:
<https://www.antoniam.lv/lv/gleznieciba/amelkovics-andrejs/janvaris-6028/>
32. Alksnis. Ā., “Divi pajūgi” [skatīts: 15.04.19.] Pieklūve:
<https://www.antoniam.lv/lv/gleznieciba/alksnis-adams/divi-pajugi-6795/>

PIELIKUMS

1. Pielikums – Prezentācija tēmas izklāstam *Microsoft Power Point* programmā.
Uzdevumu kopa “Akvarelis” 1.stunda.

Akvarelis

Skolotāja: Elīna Gabaliņa

Aktivizēt Windows

Akvarelis - gleznojums ar akvareļkrāsām, galvenokārt uz papīra. Kā tehnika akvarelis pazīstams jau kopš senajiem laikiem (Senajā Ēģiptē), bet par patstāvīgu glezniecības veidu akvarelis nostiprinājās tikai 18.gs. beigās.

Aktivizēt Windows

Akvarelkrāsas - ūdenskrāsas - krāsas ar augu līmes saistvielu. A. raksturīgs ļoti rūpīgs pigmenta izberzums un liels līmes procents, jo līmei tiek piemaisīts medus, cukurs, glicerīns. A. mēdz būt cietas (plāksnītēs), pusmīkstas (trauciņos) un mīkstas (tūbiņās). A. raksturīgākās īpašības - caurspīdīgums; parasti cauri noklātām krāsām redzama papīra faktūra.

Aktivizēt Windows

Meistari

Džordžija O'Kīfa (Amerika)

Frank Webb

Latvijas kultūras vēsturē nozīmīgs ir J. K. Broce

Laimdonis Grasmanis

Aktivizēt Windows

Kas nepieciešams, lai strādātu akvareļu tehnikā

Materiāli:

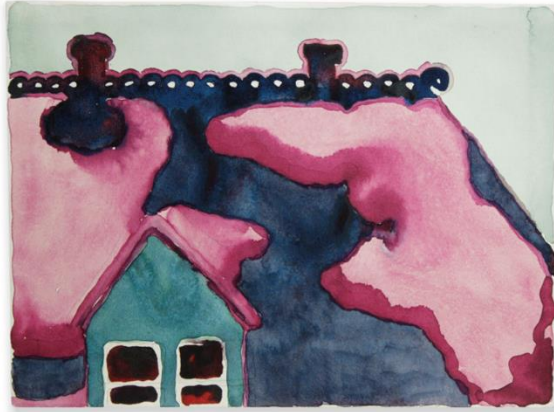
- Akvareļu papīrs;
- Akvareļu krāsas;
- Akvareļu otas (dažādu izmēru);
- Ūdens trauki;
- Lupatiņas;
- Citi papildmateriāli – sāls, PVA līme, avīzes, pildspalvas, sūklīši utt.

Aktivizēt Windows

Akvareļu krāsas tehnikas paņēmieni

- Dažādi otas triepieni;
- Krāsu jaukšana;
- Krāsu pludināšana;
- Krāsu kontrolēšana;
- Zīmējuma veidošana – sausais uzklājums, slapjais uzklājums;
- Krāsu efekti – krāsu šļakstīšana, ūdens šļakstīšana, spalvu efekts, lazēšana, krāsas skrāpēšana;
- Krāsu izceļšana un maskēšana;
- Krāsu klāšana slāņos;
- Dažādu palīg līdzekļu izmantošana, piemēram, PVA līme, sāls, sūklīši, avīzes gabaliņi, lupatiņas, skrāpīši.

Aktivizēt Windows

Georgia O'Keefe *Roof With Snow* (1916)
(attēls no <https://www.thecut.com/2016/05/georgia-okeeffe-watercolors.html>)

Aktivizēt Windows
Lai aktivizētu Windows, atveriet iestatījumu

Georgia O'Keefe *Three Women* (1918)
(attēls no <https://www.thecut.com/2016/05/georgia-okeeffe-watercolors.html>)

Aktivizēt Windows
Lai aktivizētu Windows, atveriet iestatījumu

Georgia O'Keefe *Train at Night in the Desert* (1916)
(attēls no <https://www.thecut.com/2016/05/georgia-okeeffe-watercolors.html>)

Aktivizēt Windows
Lai aktivizētu Windows, atveriet iestatījumu

Frank Webb *Beached With Friend*
(attēls no <https://www.artshow.com/webb/>)

Aktivizēt Windows
Lai aktivizētu Windows, atveriet iestatījumu

Frank Webb *Mountain Farm*
(attēls no <https://www.artshow.com/webb/>)

Aktivizēt Windows
Lai aktivizētu Windows, atveriet iestatījumu

Frank Webb *Market in Mexico*
(attēls no <https://www.artshow.com/webb/>)

Aktivizēt Windows
Lai aktivizētu Windows, atveriet iestatījumu

2. Pielikums – spēle “Sagrupē darbus”

1.16. Att. Kārlis Sūniņš “Daugava” 1974

Papīrs, akvarelis

(attēls no <https://www.antonialv.lv/gleznieciba/sunins-karlis/daugava-7595/>)

1.17. Att. Kārlis Sūniņš “Bēru birzs” 1960

Papīrs, akvarelis

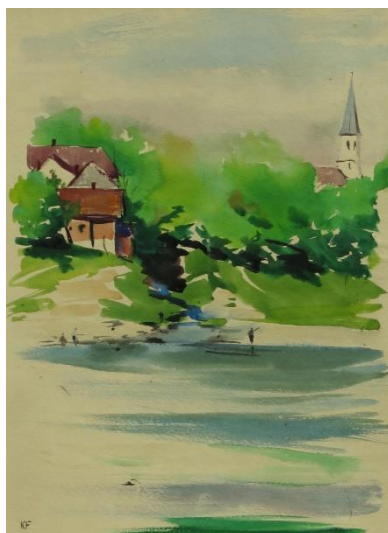
(attēls no <https://www.antonialv.lv/gleznieciba/sunins-karlis/berzu-birzs-6491/>)

1.18. Att. Kurts Fridrihsons “Pārdomās”

Papīrs, akvarelis

(attēls no <http://paintings.lv/lv/artist/63>)

1.19. Att. Kurts Fridrihsons “Venta pie Kuldīgas”

Papīrs, akvarelis

(attēls no <http://paintings.lv/lv/artist/63>)

3. Pielikums – Darba lapa nosléguma refleksijām

1.20. att.

Vārds, uzvārds	
Akvareļa tehnikas paņēmieni, kurus izmantoji savā darbā	<ul style="list-style-type: none">•••••••••••
Kas izdevās	
Kas neizdevās	
Kas patika	
Kas nepatika	
Citi komentāri	

4. Pielikums – Darba lapa darbu vērtēšanai

1.21. att.

Vērtēšanas kritēriji:

Vērtētājs:

Skolēna darbs, kuru vērtē:

			Rezultāts
Puzles gabaliņa atbilstība izmēriem	1 punkts	0 – nav pareizi izmēri	
		1 – atbilst izmēriem	
Atbilstība tēmai	2 punkti	0 – neatbilst tēmai	
		1 – daļēji atbilst tēmai	
		2 – atbilst tēmai	
Darbs ir krāsains.	1 punkts	0 – nav krāsains	
		1 – ir krāsains	
Tehnikas pielietošanas prasmes	3 punkti	0 – darbs nav norādītajā tehnikā	
		1 – izmanto tikai vienu paņēmieni	
		2 – prot pielietot dažādus akvareļa paņēmienus	
		3 – prot pielietot dažādus akvareļa paņēmienus un izmantot klāt arī citas tehnikas	
Kompozīcijas risinājums	2 punkti	0 – zīmējums nav labi iekomponēts lapā (“iet ārā” no lapas)	
		1 – zīmējums ir daļēji iekomponēts	
		2 – zīmējums ir labi iekomponēts lapā	
Darbs ir izpildīts rūpīgi	3 punkti	1 – darbs ir izpildīts ļoti pavirši (nav ievērotas tehnikas īpatnības)	
		2 – darbs ir izpildīts daļēji rūpīgi	
		3 – darbs ir izpildīts rūpīgi	
Radošums	1 punkts	0 – nav oriģināla ideja	
		1 – idejas oriģinalitāte	
Kopā (punkti):			

5. Pielikums – Skolēnu darbi. Uzdevums “PVA līmes kontūras”

1.22. att. Autors: SM10

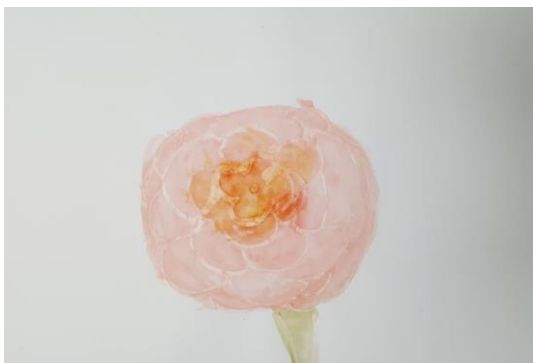
1.23. att. Autors: SM15

1.24. att. Autors: SM4

1.25. att. Autors: SZ7

1.26. att. Autors: SM1

1.27. att. Autors: SM13

1.28. att. Autors: SM12

1.29. att. Autors: SZ6

1.30. att. Autors: SM11

1.31. att. Autors: SZ3

6. Pielikums – Skolēnu darbi. Uzdevums “Puzle”

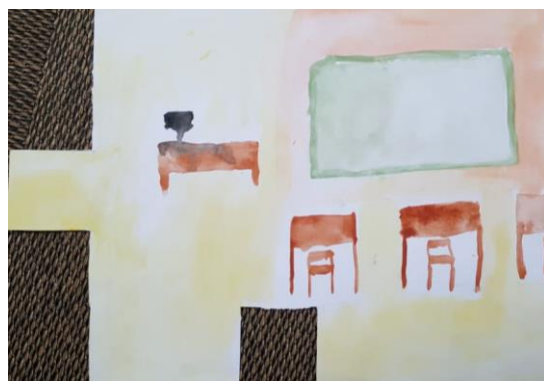
1.32. att. Autors: SM1

1.33. att. Autors: SZ6

1.34. att. Autors: SM14

1.35. att. Autors: SZ9

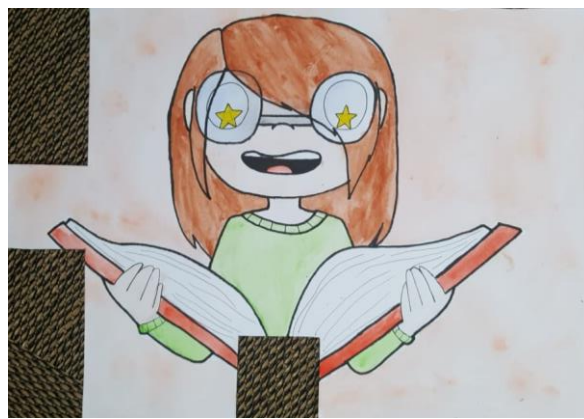
1.36. att. Autors: SZ2

1.37. att. Autors: SM11

1.38. att. Autors: SZ3

1.39. att. Autors: SM4

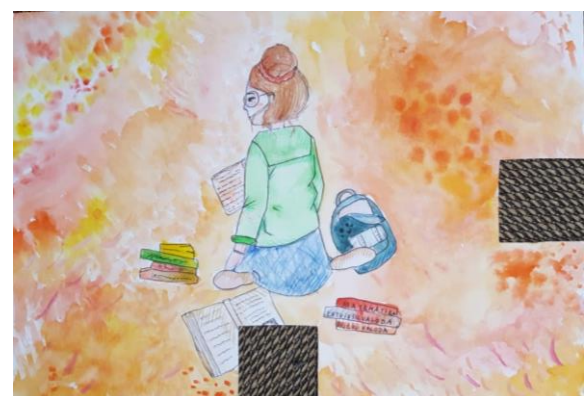
1.40. att. Autors: SZ7

1.41. att. Autors: SM10

1.42. att. Autors: SM13

1.43. att. Autors: SM15

Diplomdarbs „ Akvareļa tehnikas apguve 7.klasē vizuālās mākslas stundās” izstrādāts
LU Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātē.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie
informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Autors: _____ Elīna Gabaliņa

(*paraksts*)

Rekomendēju/nerekomendēju darbu aizstāvēšanai

Vadītājs: Asoc. Prof. Juris Utāns _____ _____.2019.

(*paraksts*)

Recenzents: Dr. paed. Asoc. Prof. Māra Urdziņa - Deruma

Darbs iesniegts LU PPMF _____.2019.

Dekāna pilnvarotā persona: studiju metodiķe Inese Ranka, _____

(*paraksts*)

Darbs aizstāvēts Valsts pārbaudījuma komisijas sēdē

_____.2019. protokola nr. _____, vērtējums: _____

Komisijas sekretārs: Gunta Treimane _____

(*paraksts*)